

JUDICI CONTRA LA DEMOCRÀCIA

VICENT
PARTAL

director@vilaweb.cat

AMB JUNQUERAS I PUIGDEMONT: ÉS L'HORA D'ENTENDRE'NS

La publicació de la demanda de 214 anys de presó contra el govern, el Parlament de Catalunya, els Mossos d'Esquadra i les principals associacions cíviques del país ha de significar un punt de reencontre de tot l'independentisme. I de reinici.

Les demandes de la fiscalia espanyola i de l'advocacia de l'estat han lligat des d'ahir i sense remei la sort personal dels presos polítics a la sort col·lectiva de la nació. Aquest és el seu gran error i, per això mateix, aquesta ha de ser la força sobre la qual cal que tots plegats bastim el combat per la llibertat, també indestruïble a partir d'ara. En el combat per la llibertat d'ells i per la llibertat de tots, només queda el camí de l'enfrontament directe amb l'estat espanyol, de la plasmació de la República proclamada el 27 d'octubre. Avui ja sabem que sense República no hi haurà democràcia. Avui ja sabem que sense República els presos no eixiran de les presons ni els exiliats tornaran en llibertat.

—
Les diverses concentracions que es varen viure anit varen ser un reflex clar de la indignació col·lectiva que ha travessat la societat catalana. Si el 2010 la sentència del Tribunal Constitucional espanyol sobre l'estatut va fer veure a la majoria del país que no quedava cap rastre de la Catalunya autònoma, l'impacte d'aquest judici convencerà la majoria del país

que no queda cap rastre de democràcia. I això hauria de significar un punt final de tot. I quan dic tot, pose en primera línia també els nostres errors, els errors de l'independentisme.

—
Perquè ja és l'hora que reconeguem que el darrer any ens hem destruït més nosaltres mateixos que no pas com ens hagen pogut destruir ells. I no podem continuar així. Per fer front a aquest moment tan greu amb garanties, cal unitat. Especialment, cal eliminar les agressions gratuïtes dels uns contra els altres. Encara hi som a temps. Ara la prioritat no pot ser l'enfrontament entre els diversos grups independentistes per l'hegemonia política, sinó l'enfrontament amb l'estat espanyol per la democràcia. Si algú confiava que Pedro Sánchez no seria com Mariano Rajoy avui ja sap que sí que ho és. És l'hora de tornar a començar de cap i de nou.

—
I per fer-ho, la condició imprescindible és refer la confiança entre els tres partits polítics i refer la confiança entre aquests tres partits i la resta de la ciutadania. I això vol dir

Perquè ja és l'hora que reconeguem que el darrer any ens hem destruït més nosaltres mateixos que no pas com ens hagen pogut destruir ells. I no podem continuar així. Per fer front a aquest moment tan greu amb garanties, cal unitat

reconèixer-se els uns als altres i acceptar-se en la diversitat i en les coses que els uneixen. És inexplicable que en aquest moment, en què l'amenaça que pesa sobre tot el país és tan i tan greu, es dediquen tants esforços a esmicolar-nos en les fraccions més petites possibles, a combatre'ns els uns contra els altres. Totes les idees que s'han anat posant darrerament sobre la taula s'han estavellat contra el mur del partidisme i la jugada a curt termini, un mur que ho ha contaminat tot aquest darrer any. Un mur tan alt i tan indiferent a la realitat que, fins i tot, ha arribat a fer impossible reconèixer i acomboiar en un sol acte tots els presos. Se n'han hagut de fer dos en dos dies seguits. I no se m'acut una definició més explícita del problema que tenim.

—

Sé que hi ha gent que treballa amb paciència i amb tenacitat per aconseguir un acostament polític i personal entre Oriol Junqueras i Carles Puigdemont. Un acostament que és, necessàriament, previ a l'acostament entre Junts per Catalunya, ERC i la CUP. Sé que no serà gens fàcil. Però cal insistir-hi i cal pressionar en aquesta direcció perquè el preu de la batalla entre ells és massa alt. Per a tots. També per a ells dos, com es va comprovar ahir. Segur

que no serà suficient que parlén ells dos. Però aquest pas, amb totes les dificultats tècniques que té per culpa de la presó i l'exili, és el primer pas obligatori i imprescindible per a refer una aliança que moltíssima gent no entenem que no siga possible de mantenir, avui que l'atac de l'estat espanyol és més desbocat i cruel que mai.

—

El govern demostra que és possible treballar plegats, i el president Torra i el vice-president Aragonès van posant sobre la taula consensos amplament assumits per tothom: la lluita contra la repressió, la defensa de l'autodeterminació i la lluita contra la monarquia, que poden ser la base sobre la qual reiniciar el front independentista. Però tots, i Puigdemont i Junqueras els primers de tots, hem de ser conscients que només si els polítics tornen a il·lusionar la gent, es reobriran els espais de combat i tornaran els moments que ens poden portar a la llibertat. Catalunya és ara mateix un volcà d'indignació a l'espera del senyal adequat. I se m'acuden pocs senyals més explícits avui que el retorn a la unitat d'acció, des de la diversitat de cadascun dels actors de l'independentisme, des del respecte a les seues particularitats. ■

KUBRICK ENAMORAT

MERCÈ IBARZ

A les sales del CCCB, una imatge de l'expo dedicada al cineasta. M.I.

De quan l'amor a la feina és titllat d'obsessió, mania de la qual ens hauríem de refer d'una volta per totes

És un lloc comú qualificar el cineasta Stanley Kubrick (1928–1999) d'obsés, d'obsedit de la perfecció i del control sobre la seva obra i, ben en particular, del procés de treball que permet fer un film. És un epítet que sempre em molesta quan és aplicat a un artista, un creador, un treballador conscient i enamorat del seu treball, sigui quina sigui la seva feina. Obsessió, que podem dir també 'fixació', 'dèria', 'mania', té un component inquietant que l'apropa a les *Psicopatologies de la vida quotidiana* que va descriure Sigmund Freud el 1901, un any després de publicar *La interpretació dels somnis*. Quan resulta que el mateix Freud va deixar establert que la creació és producte precisament de convertir les manies en obres d'art, procés sense el qual no tindríem res de res en art, ni cap mà humana no s'hauria alçat per dibuixar animals i criatures a les parets de les coves prehistòriques. Dit de manera més planera, la dita francesa és precisa quan assegura que 'les manies són la personalitat' d'algú. Quan es tracta d'un creador, reitero, sense això que en diem massa sovint 'obsessió', no faria res de res. Kubrick obsés? *No way*, que diuen en anglès.

Era un pesat, sens dubte, això sí. Un home que no devia dormir mai, si considerem les hores que es passava al telèfon parlant amb uns i altres: guionistes, el seu productor Jan Harlan, el seu xofer i home de confiança per a tot, els actors i les actrius, i un munt de gent més; que s'ocupava fins al més mínim detall de la seva feina, però també de la cura que rebien els animals, el petit zoo que havia muntat a casa: ocells, dos rucs, gossos, gats... També té fama de misantrop, pel seu viure qualificat d'aïllament (!) a la seva mansió anglesa i centre de producció i distribució dels seus films. Com pot ser misantrop un paio que es passa el dia parlant amb uns i altres? Que no ho fos, de misantrop, no vol dir pas que no fos un pesat. L'hauria volgut tenir de pare, posem-hi? I això, a qui importa? El meu pare també va ser un pesat i va ser també un gran treballador, no importa gens ni mica si n'hauria volgut tenir un altre, és el que vaig tenir i això és la vida.

L'altre dia, en la roda de premsa de l'exposició que ara ha arribat al CCCB, adaptada amb mestria per Jordi Costa,

vaig sentir un tros d'entrevista que col·legues de la tele feien a una de les seves filles. Li havien demanat com era ser filla de Kubrick. 'Oh, ho volia saber tot: què havia fet aquell dia, a quina hora havia tornat a casa i per què...' Sort que no teníeu llavors això, vaig dir sumant-me a la conversa i mostrant-li el telèfon mòbil. 'I tant, i tant, i tant'... Sort que el seu productor i amic de l'ànima Jan Harlan ho va deixar clar d'entrada: 'L'amor és al darrere del seu perfeccionisme:

l'Stan volia estimar tot el que feia i, per poder estimar-ho, havia de ser perfecte, havia de sentir que era tal com s'ho havia imaginat.' També per sort, l'adaptació que Jordi Costa ha fet per al pas de la mostra per Barcelona inclou l'audiovisual polièdric ideat i realitzat per Manuel Hueriga amb la seva proverbial honesta habilitat, on es veuen les múltiples cares de la felicitat de Kubrick parlant amb els

‘L’amor és al darrere del seu perfeccionisme: l’Stan volia estimar tot el que feia i, per poder estimar-ho, havia de ser perfecte, havia de sentir que era tal com s’ho havia imaginat.’

Aquí, com deia amunt, que Kubrick no era un misantrop precisament, que potser convindria revisar aquesta impressió

uns i els altres fent la seva feina, promocionant-la, distribuint-la, fent-la viure en suma.

L'expo és adaptada. Això vol dir que prové d'altres llocs i que a cada ciutat on es mostra pren la forma no sols de l'espai que l'acull –en això les expos són com el teatre, s'han d'adaptar a cada sala–, sinó també d'allò que els diferents curadors volen destacar. Aquí, com deia amunt, que Kubrick no era un misantrop precisament, que potser convindria revisar aquesta impressió. Vaig tenir ocasió de veure l'estrena de l'expo, el 2004 a Berlín. Hi vaig descobrir el Kubrick fotògraf, força desconegut fins llavors per al públic cinematogràfic. Havia estat **el fotògraf més jove de la revista quinzenal Look**. L'expo Kubrick havia començat aquell any a la capital alemanya, produïda pel Deutsches Filminstitut i el Filmmuseum de Frankfurt, les dues institucions germàniques que custodien el seu monumental llegat arxivístic. La connexió alemanya de Kubrick és profunda: va estar casat amb l'actriu, ballarina, pintora i cantant alemanya **Christiane Susanne Harlan des del 1958 i va treballar gairebé sempre amb** el germà d'ella, Jan Harlan, cunyat, amic i productor.

No puc sinó recomanar amb fervor la visita a l'expo. Com és de rigor quan el cine s'exposa, no hi podem veure els films. És així, no hi ha res a fer. Tampoc estaria bé, seria impensable, que els passessin per vídeo. Per veure'ls hem d'anar a la Filmoteca, que està programant **el cicle 'Stanley Kubrick, un gegant'**.

Fa cinquanta anys de l'estrena del film potser més enlluernador del cineasta, 2001: A Space Odyssey. L'he tornat a veure fa poc, l'aniré a veure a la Filmo ara al desembre. És un dels poemes visuals més intensos i visionaris del cine modern. No us el perdeu. Ni el film ni l'expo.

LA TAXA D'AUGMENT DE L'OcupACIÓ DE FORANS TRIPLICA LA D'AUTOCTONS L'ÚLTIM ANY

JORDI GOULA

Des que va començar la recuperació, el 2013, un de cada quatre nous llocs de treball creats a Catalunya ha estat per a un estranger

La població ocupada a Catalunya ha continuat creixent aquest tercer trimestre a un ritme important, + 2,3% en taxa interanual, però en clara desacceleració per quart trimestre consecutiu. La dada, cal considerar-la positiva, però sense perdre de vista que ens trobem en una etapa en què el creixement de l'economia va minvant i, alhora, també s'atura l'augment de l'ocupació. És a dir, continuem pujant, però l'ascensor va més a poc a poc. Pel que fa a l'enquesta de població activa del tercer trimestre, més enllà d'aquest primer punt obvi i general, en destacaria tres que són importants i que els mitjans de comunicació no sempre expliquen prou.

Potser el que m'ha cridat més l'atenció ha estat el comportament i l'evolució de la contractació de treballadors estrangers. Al tercer trimestre, la taxa interanual de creixement de l'ocupació de treballadors forans ha triplicat la dels nascuts aquí: un 6% enfront d'un 1,8%. En realitat, és un fenomen que s'observa d'ençà que va començar la recuperació de l'activitat econòmica, l'any 2013. En aquests cinc anys, l'augment dels treballadors autòctons ocupats ha estat de l'11%, enfront del 26% dels estrangers. Això vol dir que, en aquests anys, un de cada quatre llocs nous creats a Catalunya ha estat per a un estranger. En certa manera es la contraprestació al càstig molt més dur que van rebre durant la crisi. La crisi va ser molt més terrible per a ells, perquè podien ser acomiadats molt fàcilment, tenint com tenien contractes més precaris. Des del 2007 al 2013, quan comença la recuperació, un 12% dels treballadors autòctons van perdre la feina, enfront del 38% dels estrangers.

Els sectors amb més ocupació, segons l'afiliació a la Seguretat Social al setembre del 2018, són el règim especial agrari, un 73%; el sistema especial de la llar, un 50%; i l'hostaleria, un 32%. En els dos primers casos, són feines que a molts treballadors nascuts aquí els costa d'acceptar. Tot i aquesta millora, la taxa de desocupació dels estrangers continua essent molt alta, del 19,3% enfront del 9,0% dels autòctons.

Però per mi l'aspecte més important continua essent el creixement de l'ocupació en la indústria, que, un trimestre més, demostra una vitalitat molt superior a la resta de sectors. L'augment interanual en aquest tercer trimestre en l'àmbit industrial ha estat del 6,3% i gairebé triplica la taxa general. Per a contextualitzar aquesta dada, n'hi ha prou de saber que els 38.000 treballadors que han entrat a treballar en el sector són la meitat del total de l'ocupació generada a Catalunya. Cal pensar, a més, que set de cada deu llocs de feina industrials nous d'aquests 12 mesos a l'estat espanyol, s'han creat a Catalunya. Unes xifres que, amb tota seguretat, serien encara més importants si ampliéssim el sector industrial més enllà del que assenyala l'estadística oficial i hi afegíssim els múltiples serveis que tenen externalitzats les empreses –comptabilitzats en un altre apartat estadístic–, però l'evolució dels quals exclusivament de la indústria.

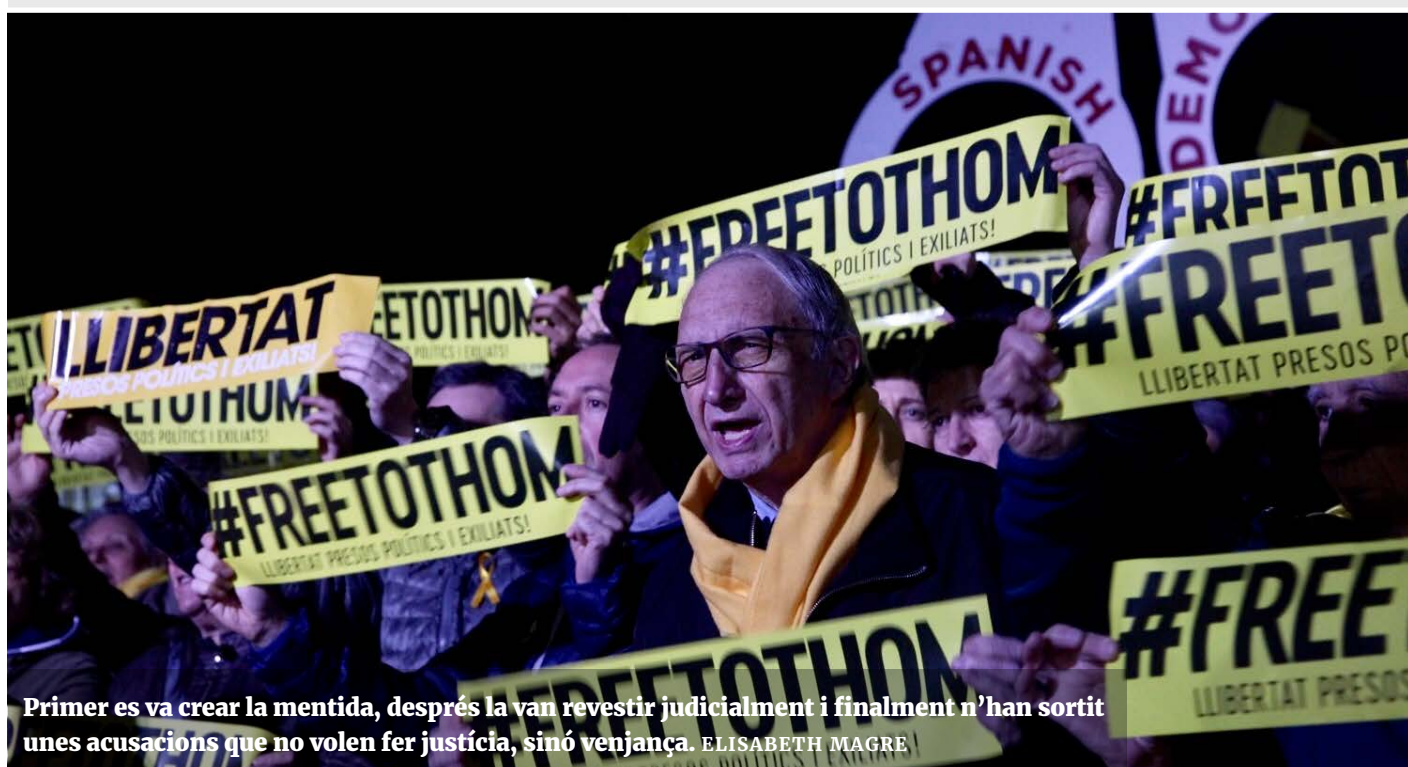
I, finalment, vull destacar el creixement registrat en l'ocupació dels joves de 16 a 24 anys. En el tercer trimestre, ha tingut una taxa de creixement interanual del 10,8%. I això és important perquè l'ocupació en aquesta franja d'edat encara és molt lluny de les dades del 2008, gairebé un 30% per sota. Però el fet més preocupant és que en aquesta franja d'edat el desànim és molt alt i els joves que volen treballar (actius) són encara un 25% menys que durant els anys de la crisi. Sens dubte, els acomiadaments en massa entre el 2008 i el 2013 en aquest col·lectiu (un 48%), al costat de la desmotivació posterior per la mena de contractes oferts i la remuneració són decisius, al costat de la decepció de molts per haver de treballar en una cosa que no els interessa o s'allunya molt dels estudis que han fet. Cal fer l'enèsima crida a la societat perquè s'apliqui a establir, amb urgència, els canals necessaris perquè els empresaris que avui es queixen de no trobar gent preparada en diversos sectors –que ja son molts– puguin interactuar amb les autoritats educatives amb l'objectiu de pal·liar aquesta deficiència, bé mitjançant pràctiques a les empreses, bé amb l'extensió de la formació dual, bé amb qualsevol sistema innovador que sigui eficaç i aplicable a curt termini. ■

Al tercer trimestre, la taxa interanual de creixement de l'ocupació de treballadors forans ha triplicat la dels nascuts aquí: un 6% enfront d'un 1,8%. ACN

EL GEST ERA LA VENJANÇA I EL DIÀLEG LA SEVA COÀRTADA

PERE MARTÍ

Primer es va crear la mentida, després la van revestir judicialment i finalment n'han sortit unes acusacions que no volen fer justícia, sinó venjança. ELISABETH MAGRE

Les acusacions de la fiscalia espanyola i l'advocacia de l'estat confirmen la negativa de Sánchez a fer gests i posen en qüestió la utilitat del diàleg * El govern valencià destinarà 600.000 euros més a lluitar contra el frau *** El govern espanyol autoritza la construcció del nou cable de connexió elèctrica entre Mallorca i Menorca**

TEMA DEL DIA

Fum. Cap sorpresa, malauradament. Els qui venen falses cortines de fum sobre un diàleg inexistent, els qui asseguren que una altra Espanya és possible, els qui encara es pensen que viuen en una democràcia, els qui auguraven un gest del govern de Sánchez amb els presos polítics, han quedat desautoritzats. Perdó, sí que hi ha hagut gests. Concretament, dos. El primer, l'advocacia de l'estat, que depèn del govern de Pedro Sánchez, ha endurit l'acusació incloent la sedició a la llista de delictes. Quan es va personar en la causa, en època del PP, només ho va fer per malversació. El segon, la fiscalia ha endurit la petició contra el major Trapero i els alts càrrecs d'Interior passant de sedició a rebel·lió.

Una instrucció que va començar amb una mentida, l'existència d'una suposada violència, ha acabat amb unes acusacions demencials basades en la construcció d'un fals relat sobre aquesta violència. Primer es va crear la mentida, després la van revestir judicialment i finalment n'han sortit unes acusacions que no volen fer justícia, sinó venjança.

La maquinària de propaganda estatal es va activar el vespre de Tots Sants, quan es va filtrar que l'advocacia espanyola 'només' demanaria sedició. Com si fos una concessió. Es tractava de fixar el verb 'rebaixar' o 'limitar' en el relat per fer veure que el govern del PSOE s'havia mogut. La caverna mediàtica i política hi va caure de quatre potes, posant el

El 'ges't ha estat afegir sedició a les acusacions de l'advocacia de l'estat i endurir la petició contra el Major Trapero i tot l'equip d'Interior

Les acusacions de la fiscalia espanyola i l'advocacia de l'estat confirmen la negativa de Sánchez a fer gests i posen en qüestió la utilitat del diàleg

crit al cel, presentant un Sánchez venut a l'independentisme, cosa que donava veracitat a la trampa del govern espanyol. Però a Catalunya, l'independentisme no ha caigut en la trampa. La reacció en bloc ha estat de rebuig a les acusacions, reiterant que l'única sortida digna per als presos polítics és l'absolució. Es repeteix la maniobra que va fer Zapatero amb l'estatut, però molt més greu, perquè juguen amb la llibertat de les persones i el dolor de moltes famílies.

Ara els mateixos que venien el gest de Sánchez diran que les acusacions no són sentències, que durant el judici es poden rebaixar les penes, i que encara hi ha marge de maniobra per aconseguir la llibertat dels presos. I posaran la pas-tanaga dels indults com a esquer. Però després d'això d'avui, no són creïbles. Els jutges del Tribunal Suprem no fan política, efectivament, fan la guerra i no

afluixaran. I com han dit els presos, acceptar l'indult és acceptar la culpabilitat i no ho faran, perquè són innocents. No han comès cap delictes.

L'única cosa positiva de les acusacions és que han servit per a indignar tots els demòcrates catalans, siguin independentistes o no. Hi ha un consens molt ampli de rebuig a la repressió que supera sigles de partits, entitats i ideologies. Aquest consens hauria de transformar-se en alguna cosa concreta, permanent i unitària, més enllà de fer manifestacions periòdiques davant les presons, que s'han de fer, però que són insuficients per a frenar l'estat. Una vegada més, s'ha demostrat que Catalunya afronta un problema democràtic al qual cal donar-hi resposta d'una manera unitària i transversal.

Després de les acusacions, l'independentisme també ha de reflexionar sobre què ha passat aquest últim any i veure si l'estratègia seguida és la correcta. A curt termini, no té cap sentit continuar dialogant amb el govern del PSOE sobre el pressupost o qualsevol altra qüestió relacionada amb la gestió de la política estatal o autonòmica. L'únic diàleg útil que pot fer l'independentisme amb el govern espanyol és negociar sobre una proposta d'autodeterminació. I si l'executiu de Pedro Sánchez no hi vol entrar, doncs se'l deixa caure. L'independentisme ha de dissenyar una estratègia per a fer front a un estat que ja ha demostrat que no està disposat a acceptar el resultat de les urnes i que no té escrúpols a empresonar gent innocent partint d'una acusació falsa. I això passa tant si governa el PP com si governa el PSOE. En aquesta qüestió no hi ha diferències. En canvi, les diferències dins l'independentisme dificulten la resposta a la repressió de l'estat, debiliten la seva força i desorienten l'electorat.

MÉS QÜESTIONS

El govern valencià destinarà 600.000 euros més a lluitar contra el frau. El Botànic vol fer de la lluita antifrau un

dels seus emblemes en la recta final de la legislatura. L'Agència Antifrau que dirigeix Joan Llinares va sol·licitar fa un parell de setmanes un increment de 600.000 euros respecte dels fons rebuts l'any passat, és a dir, un 21% més. Una petició que va remetre a les Corts –òrgan al qual està adscrit– i que ha acceptat l'executiu, que ho ha inclòs en la llei del pressupost aprovada dimecres passat. D'aquesta manera, l'any que ve, l'Oficina tindrà un pressupost de 3,38 milions d'euros, sempre que aquesta quantitat no sigui modificada en el tràmit d'esmenes als comptes al parlament. En la proposta inicial que l'entitat va remetre a la cambra, Llinares especificava que 2,5 milions d'euros anirien destinats al capítol de personal, actualment integrat per 32 persones i que preveuen d'augmentar. Això es justifica per la quantitat de denúncies que reben mensualment, una mitjana de catorze, la qual cosa és una important càrrega de feina. De la resta del pressupost, 596.000 euros es destinaran a béns corrents i 241.000 a inversions. Ara bé, encara no se sap si l'Agència Antifrau podrà mantenir el romanent, és a dir, el pressupost no executat en aquest exercici. Aquesta era una pretensió de Llinares, però haurà de debatre's en la fase d'esmenes a la llei d'acompanyament les setmanes vinents. Des que es va aprovar la creació de l'ens, el seu pressupost ha anat creixent any rere any. El 2016, es va dotar a l'organisme d'1,5 milions d'euros; l'any següent, va ser de 2,7.

El PP vol portar als tribunals el pressupost del Botànic. El PP preveu d'obrir la via contenciosa-administrativa contra el pressupost de la Generalitat Valenciana per al 2019, segons que ha avançat la seva presidenta, Isabel Bonig. A parer seu, el pressupost és mentida i preveu 2.600 milions d'ingressos 'ficticis', cosa que portarà a una 'paralització total' de l'administració valenciana, diu. 'Només es ven fum de cara a un any electoral.' Per Bonig, els comptes no resolen els problemes dels valencians. També ha criticat que es torni a incloure la par-

Lluís Companys, a la presó. ARXIU

tida reivindicativa de 1.325 milions per l'infrafinançament del País Valencià i ha recordat que el govern espanyol va anunciar que no hi hauria cap nou sistema de finançament per al 2019, amb l'excusa de les eleccions autonòmiques i municipals. 'L'abril del 2018, Pedro Sánchez va dir que el canvi de model de finançament era qüestió de voluntat i lideratge polític, però quatre mesos després sembla que ja no hi ha ni voluntat ni lideratge i Puig i Compromís callen', ha denunciat Bonig, que creu que Puig 'claudica' davant Sánchez.

El govern espanyol autoritza la construcció del nou cable de connexió elèctrica entre Mallorca i Menorca. L'apagada de 56 hores que va patir Menorca aquesta setmana sembla que ha servit per a fer espavilar les administracions i posar-hi remei perquè no torni a passar. A proposta del Ministeri per a la Transició Ecològica, el govern espanyol ha declarat la utilitat pública del projecte del nou ca-

ble de connexió elèctrica entre Menorca i Mallorca i concedeix l'autorització administrativa perquè es construeixi. Són dos passos necessaris per a avançar en la instal·lació de l'enllaç entre ambdues illes. Avui ho han comunicat a la Conselleria de Territori, Energia i Mobilitat. Amb aquesta declaració, queda conclosa tota la tramitació administrativa i poden començar les obres del nou cable, que ha de substituir el que va quedar inoperatiu el 2017, segons el Govern balear. La decisió adoptada ve precedida per la que prengué el consell de ministres espanyol el passat 27 de juliol, mitjançant la qual es van modificar aspectes de la planificació per donar via lliure al nou cable entre totes dues illes. A més, al juliol es va autoritzar la construcció d'un bypass, és a dir, la infraestructura terrestre del nou cable.

UN ADEU INESPERAT

El president del Grup Serra, Pere A. Serra, ha mort avui a 90 anys. Va néixer

a Sóller el 18 d'agost de 1928. Durant la seva vida, va ser director-propietari de Última Hora, Balears, Majorca Daily Bulletin i Iberian Daily Sun, i de les publicacions setmanals Lleialtat, Holliday in Mallorca, Setmana mallorquina, Mallorca Magazin, Mallorca esportiva i Festa esportiva, entre més.

LA XIFRA

4.000 nous llocs de feina públics són els que preveu crear la conselleria de Justícia i Administració Pública del govern valencià entre el 2018 i el 2019.

TAL DIA COM AVUI

El 2 de novembre de 1934, el consell de la Generalitat de Catalunya va ser empresonat després dels fets del 6 d'octubre del 1934. Lluís Companys fou condemnat, amb tot el govern català, a trenta anys de reclusió major i inhabilitació. Sembla que la història es repeteixi.

GONZALO BOYE

‘L’escrit de la fiscalia és guerracivilista’

L’advocat analitza els escrits d’acusació de la fiscalia espanyola i de l’advocacia de l’estat en aquesta entrevista

ALBERT SALAMÉ

JOSEP REXACH FUMANYA

Els escrits d’acusació de la fiscalia espanyola i de l’advocacia de l’estat contra els dirigents polítics de l’independentisme van tornar a remoure ahir l’opinió pública, i no únicament la independentista. Una indignació que segurament no es tornarà a palpar fins a les sentències, d’ací a uns

mesos. ‘M’he empenyat per pàgines’, diu l’advocat Gonzalo Boye per telèfon, després d’haver llegit els escrits. Són la confirmació d’allò que ja havia aventurat feia mesos, però igualment es mostra indignat. L’advocat coordinador de les defenses dels polítics a l’exili creu que, en el judici, els advocats ‘han d’anar

a mort’ i centrar-se a demostrar que l’estat espanyol ha vulnerat els drets dels presos polítics. Per què? Perquè està segur que les sentències seran molt dures i s’ha d’anar pensant en Estrasburg.

—Honestament, us esperàveu unes peticions tan dures?

La qüestió fonamental és defensar que convocar un referèndum, sortir al carrer a manifestar-se i provar d'assolir la independència no és delictes

Jo, en aquest judici, esperaria qualsevol cosa i cap de bona

—Sí. De fet, a començament d'agost ja vaig dir als presos que hi hauria peticions de presó de 25 anys. Penso que és més lògic dir a la gent a què s'enfronten i què tenen davant.

—Com poden les defenses preparar la petició d'absolució en un judici on demanaran 25 anys de presó?

—Hi pot haver dues estratègies: defensar els acusats i defensar que allò que els acusats han defensat no és delictes.

—I optaríeu per la segona.

—Sí. La qüestió fonamental no és si hi va haver més violència o menys, si manava aquest o aquell altre, sinó defensar que convocar un referèndum, sortir al carrer a manifestar-se i provar d'assolir la independència no és delictes. És un exercici democràtic, dret de reunió, dret de manifestació i dret de llibertat d'expressió. Això es defensa. Si no, entres en el seu relat. Les estratègies són compatibles, però s'han de desenvolupar. No és igual arribar a Estrasburg proposant deliberacions de drets fonamentals com el dret de defensa o el dret de la presumpció d'innocència, que anar a Estrasburg i dir que aquestes garanties s'han vulnerat perquè prèviament es van vulnerar drets civils, que també són fonamentals, com el dret de manifestació, de reunió i de no ser víctima de l'arbitrarietat de l'estat. Tots aquests drets tenen molt més atractiu de cara a Estrasburg que la vulneració de drets processals.

—Ja parlem de recórrer les sentències al Tribunal Europeu dels Drets Humans. Intuïu condemes molt dures?

—Home, és clar! Jo espero una sentència molt dura. I al judici s'ha d'anar a mort. No s'hi pot anar amb contemplacions.

—Jurídicament, què vol dir anar a mort?

—Que s'ha de discutir cada punt i cada coma, no únicament de l'escrit d'acusació, sinó de tot allò que vingui. Plantar una batalla dura perquè s'acreditin coses fonamentals, com ara que aquests fets fora d'Espanya no són delictius.

—És fonamental fer una defensa conjunta?

—Jo penso que s'ha de preparar una defensa coordinada, més que no pas conjunta. Que cada defensa abordi una part del processament, una part dels problemes jurídics i una part del debat. Exceptuant el cas de Santi Vila, totes les altres defenses són perfectament compatibles. Però una cosa és que siguin compatibles i una altra que siguin uniformes, perquè si són uniformes, tu reps una resposta uniforme.

—Quina mena de judici espereu, tenint en compte qui seran els jutges?

—Són jutges que fa molts anys que no jutgen. El Tribunal Suprem no és un tribunal d'enjudiciament, sinó de cassació. Per tant, s'haurà de dinamitzar molt, el judici, i evidentment, avassallaran les defenses. No serà un judici fàcil, no.

—Penseu que aquests jutges poden arribar a subscriure les peticions de pena que faci Vox a les conclusions del judici oral? O és impensable?

—Ho hauríem de demanar al senyor Joaquim Forn. Ho dic irònicament. Però el jutge Llarena va sustentar-se en la petició de Vox perquè no sortís en llibertat. El senyor Forn està pres exclusivament perquè Vox ho va demanar. Jo, en aquest judici, esperaria qualsevol cosa i cap de bona.

—Per què penseu que l'advocacia de l'estat els ha acusat de sedició si s'havia personat en la causa per malversació?

—L'advocacia de l'estat ha tingut una postura variable. Es va personar per malversació, el 8 d'agost va demanar l'obertura de judici oral per rebel·lió, malversació i desobediència, i ara acusa de sedició i malversació. Per mi, entrar en el joc de la sedició és una estupidesa processal i sobretot jurídica, perquè el delictes de sedició, per definició, és poc democràtic. Però els termes en els quals ve descrits al codi penal són molt ambigus, hi cap tot. És a dir, a Espanya regeix una cosa que es diu la lliure valoració de la prova. Jo exhibeix

una prova i dic que és blanca, i el jutge la veu grisa. És la seva lliure valoració, no s'ho inventa. Ho veu gris. I per tant, com que la prova és gris, t'imputen sedició. En el cas de rebel·lió, el codi penal té uns requisits que potser no es poden complir amb la lliure valoració de la prova. Per això la sedició és el delictes-trampa. I a més, comporta penes altíssimes. Fins a quinze. És clar, quan a un li demanen 25 anys, quinze semblen un regal, però són quinze, eh? Una dècada i mitja!

—Parlant de proves, als escrits de la fiscalia i l'advocacia de l'estat, no s'hi demostra la malversació. És normal que passi això? És a dir, encausar per delictes que no es poden demostrar?

—No és que no es justifiqui la malversació amb proves, és que el mateix escrit d'acusació de l'advocacia diu que encara no és clara la quantitat malversada. Però a veure: si no és clara la quantitat malversada, de què coi parlem? És com si et diuen que no és clar que aquella persona n'hagi matada una altra, però com que aquesta altra no hi és, és que és morta, i per això acuso d'assassinat.

—Però sense cos no hi ha delictes.

—Sí, però com que no és clar, la jutjarem igualment. Això fan.

—Si no hi ha proves, el delictes de malversació caurà durant el judici.

—És un delictes que pot caure, però ja ho veurem. L'acusació ja hi és i, per tant, hi tindrà un paper important el criteri de la sala. A Espanya, i en altres ordenaments jurídics, existeix una figura que es diu 'prova indiciària'. És a dir, no tens una prova del fet, però a partir d'aquest indicatiu i d'aquest altre, dedueixo que el fet s'ha comès.

—Com analitzeu el final de la instrucció i l'escrit d'acusació fets pels poders del govern espanyol, la fiscal i l'advocacia de l'estat d'ençà que el PSOE va arribar al govern?

—Jo desvincularia una cosa d'una altra. En aquest moment, la fiscalia del

ACN

Tribunal Suprem no està controlada pel govern, és més, ni tan sols està controlada per la fiscalia general. Va a la seva, aquest és un escrit guerra-civilista.

—Més enllà de la situació dels presos, què hi ha en joc en aquest judici?

—En aquest judici hi haurà en joc la llibertat d'expressió, la llibertat de reunió, la llibertat de manifestació i el dret d'autodeterminació, no tan sols dels catalans, sinó dels espanyols. Perquè aquí s'establirà un precedent que ens el trauran a la pròxima cantonada quan ens trobem. El missatge en aquest judici és molt clar: el cap de l'estat i la indissoluble unitat de la nació espanyola són inatacables.

—Per acabar, esteu preparats per a noves euroordres?

—Sí, sempre ho hem dit. I els esperem. Que vinguin quan vulguin.

La fiscalia del Tribunal Suprem no està controlada pel govern, és més, ni tan sols està controlada per la fiscalia general

JAUME ALONSO-CUEVILLAS

‘Això és un despropòsit absolut’

L'advocat analitza els escrits d'acusació de la fiscalia espanyola i de l'advocacia de l'estat en aquesta entrevista

ALBERT SALAMÉ

JOSEP CASULLERAS NUALART

Fa un any, Jaume Alonso-Cuevillas es posava les mans al cap quan veia que la jutgessa Carmen Lamela empresonava més de mig govern. Avui, una vegada llegits els escrits d'acusació de la fiscalia espanyola i de l'advocacia de l'estat contra els dirigents independentistes, ha dit que no estava pas sorprès. Perquè ja fa un any que la cúpula judicial espanyola, la fiscalia, el govern espanyol i els principals mitjans van alhora en la construcció d'un relat acusatori, condemnatori, contra els protagonistes de la tardor republicana de l'any passat. L'advocat de Carles Puigdemont i de l'ex-secretari general d'Interior César Puig atén VilaWeb poc després de la publicació de les acusacions per l'1-O.

—Els escrits d'acusació confirmen el guió previst de fa un any?

—Ja feia setmanes que ho esperàvem, això. Cap sorpresa. Hi va haver un moment, quan es va canviar el govern espanyol i el fiscal general, que pensàvem que es podria imposar el sentit comú, però ja feia setmanes que teníem abandonada aquesta expectativa. Va en la línia que esperàvem, que és que continua essent un despropòsit absolut. Tot parteix de dir que no hi va haver violència però que van assumir un risc que n'hi podria haver perquè ja hi havia hagut actes violents el 20 de setembre. Sobre el 20 de setembre, només cal tornar a veure el documentari '20-S' per comprovar que no hi va haver cap violència, tal com han dit els tribunals alemanys, belgues i escocesos. Qualsevol tribunal que fos imparcial descartaria completament tant la rebel·lió com la sedició.

—El relat dels fets que fa la fiscalia és pràcticament calcat al que fa el jutge Llarena.

—Sí, però a més, ni concreta ni diu quan va haver-hi aquest aixecament. Perquè comença el 2012 amb el llibre blanc per a la transició nacional i després se'n va al 2015 amb les eleccions.

Qualsevol tribunal que fos imparcial descartaria completament tant la rebel·lió com la sedició

Si hi hagués cap víctima del delictes, seria la Generalitat, perquè el patrimoni és de la Generalitat, no pas de l'estat

Explica des de Guifré el Pilós, pràcticament tota la història. Al final, diu que es va trencar la legalitat, però tampoc no descriu cap aixecament violent. Diu que van assumir el risc que hi hagués violència.

—Això crida molt l'atenció, perquè la descripció al codi penal del delictes de rebel·lió és la que és, i en canvi aquest relat dels fets intenta justificar la rebel·lió com una cosa potencial.

—Per això Alemanya va dir que no amb aquesta rotunditat. És que no hi ha hagut cap rebel·lió. A banda que a tot arreu es considera —i el Tribunal Constitucional mateix ho va declarar així— que la rebel·lió requereix l'ús d'armes o d'explosius. Però tant és. Encara que acceptéssis que hi podria haver rebel·lió sense armes, que expressament no ho diu, és que no hi ha hagut violència.

—En l'escrit de la fiscalia, el nom de Carles Puigdemont gairebé no apareix, perquè no el poden acusar.

—No el volen acusar, perquè van renunciar a demanar-lo per malversació. Si estigués fugit, que no és el cas, si no sabessin on és, podrien haver dit: 'Encapçalats pel president Puigdemont, que com que està fugat no se'l podrà...' Però al relat hi hauria de ser, òbviament. I haurien continuat: 'I només el podem jutjar per malversació, atès que les autoritats alemanyes ho han limitat.' No té cap sentit.

—Javier Pérez Royo deia que el fet que no es pogués jutjar Puigdemont feia inconstitucional el judici. Això podria ser motiu de recurs al TC? Es pot arribar a valorar?

—Dissabte vaig dinar amb en Pérez Royo a València i en vam parlar, d'això. No acabo de compartir la seva tesi. Ell creu que això impedeix d'acusar. Tots estem d'acord que, com que no hi ha delictes, no es podria fer l'acusació. Però ell pensa que això seria per al moment de formular l'acusació, i jo crec que hauria de ser en el moment de dictar la sentència. De tota manera, la reflexió de Pérez Royo,

que ja la sabíem, l'he traslladada al xat que tenim tots els advocats i suposo que alguna defensa ho valorarà.

—Una altra incongruència és: com es justifica que Mundó, Borràs i Vila no siguin acusats de rebel·lió i els altres consellers, sí?

—Curiosament són els tres que van deixar la política en un primer moment. No té cap sentit.

—És gaire normal que la fiscalia acusi el major Trapero i els membres de l'ex-cúpula dels Mossos de rebel·lió, quan el processament que va tancar la jutgessa Lamela era per sedició i no incloïa rebel·lió?

—No tan sols això. Dins dels fets, la qualificació jurídica dels fets correspon a les acusacions. Les acusacions queden vinculades pels fets del processament, no pas per la qualificació jurídica. La cosa sorprenent és que els fets del processament deien explícitament que no hi va haver violència, amb la qual cosa descartava la rebel·lió.

—A què atribueix que s'hagi fet aquest pas?

—Ho han volgut unificar. També era surrealista el processament, perquè processava per dos delictes de sedició i un delictes d'organització criminal. Igual que dèiem abans, i aquí encara molt més bèstia. Una organització criminal que estaria encapçalada per la cúpula d'Interior i en què no hi hauria ni el conseller, ni el president, ni el govern. És un despropòsit, tot plegat.

—Ara diuen que l'advocacia de l'estat rebaixa la rebel·lió, tot i que en realitat amplia l'acusació que podria fer en primera instància, perquè afegeix la sedició a la malversació.

—Un brindis al sol. D'entrada, quan l'advocacia de l'estat es va personar per malversació ja ens hi vam oposar, perquè acusava en condició d'acusació particular, és a dir, com a víctima del delictes. Si hi hagués cap víctima del delictes, seria la Generalitat, perquè el

És molt probable que una vegada hi hagi sentències s'activin noves euroordres

ALBERT SALAMÉ

patrimoni és de la Generalitat, no pas de l'estat. Però van dir 'bé, però com que van fer servir fons del FLA'. Però això és un préstec, un avançament. Ja no és sostenible que pugui ser part. Segona cosa: quan l'advocacia de l'estat és part, per exemple, en causes en què hi ha delictes fiscals, es limita a acusar per allò de què és víctima. Per tant, ha anat més enllà, en comptes de quedar-se en la malversació ha entrat en un altre terreny. Qualificar els fets de sedició, en comptes de rebel·lió, és un brindis al sol perquè al final, el tribunal té tota la forquilla per moure's: de la màxima pena, que és la que demana la fiscalia o la que demani Vox, a l'absolució. Que l'advocacia de l'estat quedi per sota és un gest absolutament inútil.

—Això ha de quedar clar, també. Al final, és això que decideix el jutge.

—Sí, és cert que al final Vox demanarà trenta anys per a tots. El tribunal podria anar a la pena que demana Vox, per sobre

de la fiscalia, però això sí que seria molt mal vist, des del punt de vista democràtic: que el Suprem, a la sentència, s'alineés amb Vox i no amb la fiscalia. Però podria fer-ho, sí, de la mateixa manera que va mantenir la presó de Joaquim Forn quan la fiscalia no ho demanava, perquè ho demanava Vox.

—També és un precedent a tenir en compte.

—Sí, però suposo que els costaria molt de dictar una sentència que llegirà tot el món alineant-se amb les tesis d'un partit d'extrema dreta, més enllà del que demana la fiscalia. Però mentre la fiscalia es mantingui per sobre, el que demani l'advocacia de l'estat és absolutament irrellevant. Cap repercussió pràctica, zero.

—La qüestió és pensar en el judici però amb la mirada posada ja a Europa, oi?

—Fa temps que tenim la vista posada a Estrasburg, evidentment. De la part

jurídica, Estrasburg, i de l'altra, Europa, les institucions, perquè s'ha de posar en evidència una vegada més que no es respecten les mínimes regles de l'estat de dret. A Europa comencen a veure-ho, però els costa de creure, perquè sobre el paper Espanya és un estat de dret amb separació de poders, etc. Però cada vegada es veurà amb més claredat, això.

—Esteu preparats per a la possible activació de noves euroordres, una vegada hi hagi sentències?

—Sí. És molt probable que una vegada hi hagi sentències s'activin noves euroordres.

—Aleshores, les fonamentarien en el fet que, tenint en compte que ja hi ha sentències fermes...

—Acusarien, no pas amb un escrit d'acusació, sinó amb una sentència. Però és que la sentència no podrà ser més sòlida que l'escrit d'acusació, perquè es basa en premisses absolutament irreal.

ORIO JUNQUERAS
Rebel·lió i malversació
25 ANYS
12 anys

CARME FORCADELL
Rebel·lió
17 ANYS
10 anys

JORDI SÀNCHEZ
Rebel·lió
17 ANYS
8 anys

JORDI CUIXART
Rebel·lió
17 ANYS
8 anys

JORDI TURULL
Rebel·lió i malversació
16 ANYS
11 anys i mig

DOLORS BASSA
Rebel·lió i malversació
16 ANYS
11 anys i mig

JOAQUIM FORN
Rebel·lió i malversació
16 ANYS
11 anys i mig

JOSEP RULL
Rebel·lió i malversació
16 ANYS
11 anys i mig

RAÜL ROMEVA
Rebel·lió i malversació
16 ANYS
11 anys i mig

MERITXELL BORRÀS
Malversació
i desobediència greu
7 ANYS
10 anys

CARLES MUNDÓ
Malversació
i desobediència greu
7 ANYS
10 anys

SANTI VILA
Malversació
i desobediència greu
7 ANYS
10 anys

MIREIA BOYA
Desobediència greu
Multa de 10 mesos
(quota diària de 100 euros)

ANNA SIMÓ
Desobediència greu
Multa de 10 mesos
(quota diària de 100 euros)

LLUÍS COROMINAS
Desobediència greu
Multa de 10 mesos
(quota diària de 100 euros)

LLUÍS GUINÓ
Desobediència greu
Multa de 10 mesos
(quota diària de 100 euros)

RAMONA BARRUFET
Desobediència greu
Multa de 10 mesos
(quota diària de 100 euros)

JOAN JOSEP NUET
Desobediència greu
Multa de 10 mesos
(quota diària de 100 euros)

JOSEP LLUÍS TRAPERÓ
Rebel·lió
17 ANYS

PERE SOLER
Rebel·lió
11 ANYS

CÉSAR PUIG
Rebel·lió
11 ANYS

TERESA LAPLANA
Rebel·lió
4 ANYS

*

FISCALIA
Advocacia de l'estat

Tot allò que cal saber sobre el judici de l'1-O

Tribunals Consulteu la informació bàsica actualitzada per a tenir totes les claus sobre el judici

REDACCIÓ

Els acusats i les acusacions

En total, hi ha divuit acusats, la majoria dels quals processats al Tribunal Suprem espanyol. El major Traperó i l'ex-cúpula dels Mossos són processats a l'Audiència espanyola. Heus ací els noms de tots ells, amb l'acusació que en fa la fiscalia (entre parèntesis, l'acusació que en fa l'advocacia de l'estat).

Al Tribunal Suprem espanyol:

Oriol Junqueras: Rebel·lió i malversació de diners públics. 25 anys de presó i 25 anys d'inhabilitació absoluta. (Advocacia de l'estat: 12 anys de presó i inhabilitació per sedició i malversació.)

Jordi Sánchez: Rebel·lió. 17 anys de presó i 17 d'inhabilitació absoluta. (Advocacia de l'estat: 8 anys de presó per sedició.)

Jordi Cuixart: Rebel·lió. 17 anys de presó i 17 d'inhabilitació absoluta. (Advocacia de l'estat: 8 anys de presó per sedició.)

Carme Forcadell: Rebel·lió. 17 anys de presó i 17 d'inhabilitació absoluta. (Advocacia de l'estat: 10 anys de presó per sedició.)

Jordi Turull: Rebel·lió i malversació de diners públics. 16 anys de presó i 16 d'inhabilitació absoluta. (Advocacia de l'estat: 11 anys i mig de presó i inhabilitació per sedició i malversació.)

Raül Romeva: Rebel·lió i malversació de diners públics. 16 anys de presó i 16 d'inhabilitació absoluta. (Advocacia de l'estat: 11 anys i mig de presó

i inhabilitació per sedició i malversació.)

Joaquim Forn: Rebel·lió i malversació de diners públics. 16 anys de presó i 16 d'inhabilitació absoluta. (Advocacia de l'estat: 11 anys i mig de presó i inhabilitació per sedició i malversació.)

Josep Rull: Rebel·lió i malversació de diners públics. 16 anys de presó i 16 d'inhabilitació absoluta. (Advocacia de l'estat: 11 anys i mig de presó i inhabilitació per sedició i malversació.)

El Tribunal Suprem espanyol. ACN

Dolors Bassa: Rebel·lió i malversació de diner públic. 16 anys de presó i 16 d'inhabilitació absoluta (Advocacia de l'estat: 11 anys i mig de presó i inhabilitació per sedició i malversació)

Carles Mundó: Malversació i desobediència greu. 7 anys de presó i 16 d'inhabilitació absoluta. Multa de deu mesos amb una quota diària de 100 euros. (Advocacia de l'estat: 10 anys de presó i inhabilitació per malversació i desobediència greu.)

Meritxell Borràs: Malversació i desobediència greu. 7 anys de presó i 16 d'inhabilitació absoluta. Multa de deu mesos amb una quota diària de 100 euros. (Advocacia de l'estat: 10 anys de presó i inhabilitació per malversació i desobediència greu.)

Santi Vila: Malversació i desobediència greu. 7 anys de presó i 16 d'inhabilitació absoluta. Multa de 10 mesos amb una quota diària de 100 euros. (Advocacia de l'estat: 10 anys de presó i inhabilitació per malversació i desobediència greu.)

Mireia Boya: Desobediència greu. Multa de deu mesos amb una quota diària de 100 euros. (Advocacia de l'estat: multa de vuit mesos i una inhabilitació d'un any i quatre mesos per desobediència greu.)

Lluís Maria Coromines: Desobediència greu. Multa de deu mesos amb una quota diària de 100 euros. (Advocacia de l'estat: multa de deu mesos i una inhabilitació d'un any i vuit mesos per desobediència greu.)

En total, hi ha divuit acusats, la majoria dels quals processats al Tribunal Suprem espanyol

Lluís Guinó: Desobediència greu. Multa de deu mesos amb una quota diària de 100 euros. (Advocacia de l'estat: multa de deu mesos i una inhabilitació d'un any i vuit mesos per desobediència greu.)

Anna Simó: Desobediència greu. Multa de deu mesos amb una quota diària de 100 euros. (Advocacia de l'estat: multa de deu mesos i una inhabilitació d'un any i vuit mesos per desobediència greu.)

Ramona Barrufet: Desobediència greu. Multa de deu mesos amb una quota diària de 100 euros. (Advocacia de l'estat: multa de deu mesos i una inhabilitació d'un any i vuit mesos per desobediència greu.)

Joan Josep Nuet: Desobediència greu. Multa de deu mesos amb una quota diària de 100 euros. (Advocacia de l'estat: multa de vuit mesos i una inhabilitació d'un any i quatre mesos per desobediència greu.)

A l'Audiència Nacional espanyola:

Josep Lluís Trapero: Rebel·lió. 11 anys de presó i 11 anys d'inhabilitació absoluta.

Pere Soler: Rebel·lió. 11 anys

Manuel Marchena. ACN

Set magistrats formaran part de la sala que jutjarà els presos polítics i la resta d'acusats

de presó i 11 anys d'inhabilitació absoluta.

César Puig: Rebel·lió. 11 anys de presó i 11 anys d'inhabilitació absoluta.

Teresa Laplana: Rebel·lió. 4 anys de presó.

El tribunal

Set magistrats formaran part de la sala que jutjarà els presos polítics i la resta d'acusats. El president i ponent de la sentència serà Manuel Marchena, un home de confiança de José María Aznar quan era president espanyol. Marchena i quatre magistrats més van ser recusats per les defenses dels presos, però el Tribunal Suprem va desestimar les recusacions.

Manuel Marchena: és el jutge ponent de la sentència. Fiscal durant els anys més durs de la presidència de José María Aznar, entre el 2003 i el 2004 va ser la mà dreta del fiscal general de l'estat, l'ultraconservador Jesús Cardenal. Més tard, va ser designat magistrat del Suprem i del 2014 ençà presideix la sala segona gràcies a la majoria conservadora del Consell General del Poder Judicial. Marchena també va ser el ponent de la condemna contra l'ex-president del parlament basc Juan María Atutxa –inhabilitat perquè no va voler dissoldre el grup Sozialista Abertzaleak després de la il·legalització de Batasuna. L'any passat, el Tribunal d'Estrasburg va condemnar Espanya per aquesta inhabilitació. També

sota la seva presidència de sala, el Suprem va arxivar les denúncies de CDC contra l'ex-ministre d'Interior espanyol Jorge Fernández Díaz i l'ex-director de l'Oficina Antifrau de Catalunya Daniel de Alfonso per revelació de secrets, prevaricació i malversació en el marc de l'operació Catalunya contra l'independentisme.

Andrés Martínez Arrieta: del desembre ençà, és el segon magistrat del Suprem que té competència per a controlar les activitats del CNI. Va ser un dels jutges que el 2011 van formar part de la sala del Suprem que va absoldre els quatre agents de la Guàrdia Civil que havien torturat Igor Portu i Mattin Sarasola, condemnats per l'atemptat de Barajas. Els agents havien estat prèviament condemnats per tortures greus i lesions per l'Audiència de Guipúscoa a presó i inhabilitació, però el Suprem els va absoldre. Enguany, el Tribunal Europeu de Drets Humans va condemnar l'estat espanyol a indemnitzar Portu i Sarasola per danys morals i per no haver investigat les tortures.

Juan Ramon Berdugo: és membre del sector més conservador de l'Associació Professional de la Magistratura. És un altre dels jutges que van formar part d'aquella sala que va exculpar els guàrdies civils torturadors.

Luciano Varela: és fundador de l'associació Jueces para la Democracia i va participar en la causa contra l'ex-jutge Baltasar Garzón per haver investigat els crims del fran-

La decisió dependrà en última instància del Suprem, tot i que no té cap argument objectiu per a justificar no se n'emeti senyal de televisió

Cada dia de judici durant els mesos que duri seran traslladats de la presó al tribunal i del tribunal a la presó, en trajectes llargs, emmanillats

quisme. Varela va arribar a indicar quines correccions havien de fer els advocats de La Falange i de Manos Limpias per a poder dur Garzón a judici.

Antonio del Moral: és magistrat del Suprem del 2012 ençà, i és conegut per la seva forta vinculació a l'Opus Dei. Va participar en diversos actes de l'organització, com ara la clausura d'unes jornades el 2002 sobre el centenari del fundador de l'Opus Dei. Antonio del Moral ha estat el jutge ponent de la sentència que va condemnar Iñaki Urdangarín a cinc anys i deu mesos de presó; va rebaixar la sentència que havia dictat l'Audiència de Palma anteriorment de sis anys i tres mesos de presó.

Ana María García Ferrer: és magistrada de la sala segona del Suprem des del 2014. Abans, havia estat instructora del cas Roldán i havia presidit l'Audiència de Madrid.

Andrés Palomo: va entrar a formar part de la sala segona del Suprem el 2014. Del currículum de Palomo destaca un fet que l'hauria d'invalidar

per al judici de l'1-O: va ser el jutge instructor de la causa contra l'ex-conseller de Presidència Francesc Homs per la consulta del 9-N.

Judici televisat?

La defensa confia que el judici pugui ser televisat. La decisió dependrà en última instància del Suprem, tot i que no té cap argument objectiu per a justificar no se n'emeti senyal de televisió. 'És imprescindible que sigui televisat perquè pugui fiscalitzar-se públicament i tothom pugui veure què passa', deia fa uns dies un dels lletrats a VilaWeb. Això pot tenir dos efectes. D'una banda, la fiscalització pública de la manera com es desenvolupa. D'una altra, que tothom pugui accedir directament als arguments de la fiscalia, de l'acusació popular, dels advocats defensors i de les al·legacions dels encausats.

El lloc del judici

El Tribunal Suprem espanyol no és un tribunal preparat per a judicis, i molt menys per a macrojudicis com aquest. És un edifici antic, petit i amb moltes limitacions tècniques, començant per la impossibi-

litat de projectar-hi vídeos. Per això s'ha proposat que el judici es faci a l'edifici de l'Audiència espanyola o bé en alguna altra sala preparada per a macrojudicis que hi ha a la comunitat de Madrid. La decisió encara no s'ha pres.

El calendari i les condicions

El Tribunal Suprem vol que el judici duri el mínim temps possible perquè no interfereixi en el calendari de les eleccions municipals del mes de maig. Per això proposa que duri dos mesos o tres, és a dir, que comenci al gener i acabi al març o a l'abril. Si aquest calendari es complís, les sentències es farien públiques al juny o al juliol.

Però perquè duri aquest temps un judici tan gran i complex com aquest caldria que el calendari fos molt intens, excepcional, gairebé inhumà i vulnerant les garanties dels acusats de disposar d'una defensa en condicions. De moment, no hi ha cap confirmació oficial, però ja fa temps que corre el rumor que voldran fer sessions del judici de dilluns a divendres, matí i tarda. Jordi Pina, advocat de Jordi Sànchez, Jordi Tu-

rull i Josep Rull, va comentar a RAC1: 'Nosaltres haurem d'anar a fer un menú al bar del davant i ells menjaran en un calabós de quatre metres quadrats un entrepà de xoriço i una aigua. Això durant dos mesos seguits, cada dia. I quan pugin a dalt hauran d'estar serens, amb els cinc sentits posats. No poden estar esgotats, però els judicis esgoten. Estar-te de les deu del matí a les sis de la tarda en un judici en el qual et demanen deu, quinze o trenta anys de presó no és cap ximpleria. No pots desconnectar-ne ni mitja hora. Ells han de tenir les capacitats plenes i prendre notes. Tot plegat, dificulta l'atenció que cal que tinguin els presos. I per això nosaltres vam dir que els nostres clients estarien en condicions d'igualtat si estaven en llibertat.'

Això faria encara més desplorables les condicions en què els presos haurien de declarar. Durant el judici, seran reclosos en una presó de Madrid. I cada dia de judici durant els mesos que duri seran traslladats de la presó al tribunal i del tribunal a la presó, en trajectes llargs, emmanillats.

7 DIES

{ La selecció de la setmana { 29 d'octubre - 2 de novembre

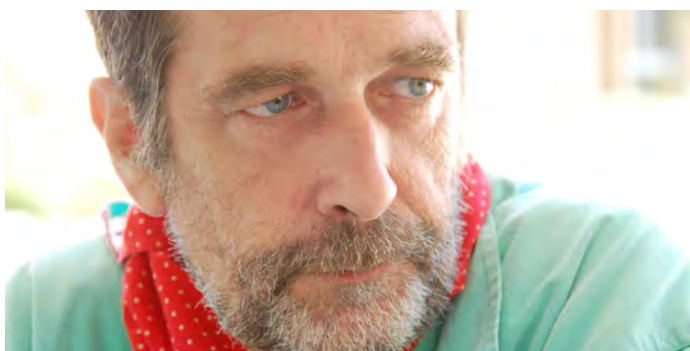
Dimecres 31.
Marcela Topor:
'Sense l'exili serien
tots tancats i
oblidats'

ALBERT SALAMÉ

Dijous 1.
Josep Costa: 'Tenir un
parlament no és imprescindible
per a fer un procés
d'independència'

ALBERT SALAMÉ

Dimecres 31.
Hervé Pi: 'A Catalunya Nord,
Manuel Valls és vist com un
oportunista'

TORNAVEU

JOSEP COSTA

‘Tenir un parlament no és imprescindible per a fer un procés d’independència’

Entrevista amb el vice-president del parlament

ALBERT SALAMÉ

ANDREU BARNILS

Josep Costa (1976) és l'actual vice-president primer del Parlament de Catalunya. Nascut a Eivissa, prové de la universitat. Era professor associat de ciència política a la Universitat Pompeu Fabra (UPF) i autor del llibre *Secessió o secessió*. Independentista

de tota la vida, al Bloc d'Estudiants Independentistes (BEI) va coincidir amb el conseller d'ERC, Carles Mundó, i l'advocat de Junqueras, Andreu Van den Eyne. Ara ell és diputat de Junts per Catalunya. En aquesta entrevista al despatx, Costa parla de com encara la pèrdua de majoria in-

dependentista al parlament per culpa de les accions del jutge Llarena, i de les possibles vies de sortida.

—La pèrdua de la majoria independentista al parlament, com l'encareu? La doneu per perduda?

—No. No la donem per perduda.

No és un problema que els vots, circumstancialment, els comptin o no els comptin. Mentre hi hagi presos i exiliats, no és normal res

El parlament és jurídicament tancat perquè no han estat reconeguts els resultats del 21-D

—Però com es pot recuperar el vot dels diputats suspesos al ple? Podran votar cap dia? Com?

—Junts per Catalunya no té prou majoria per a revertir l'acord de la mesa del parlament com voldríem fer. Però ara anem presentant tots els recursos possibles contra la decisió del Tribunal Suprem sobre les suspensions. També lluitem per la llibertat dels diputats empresonats o exiliats i perquè retirin les acusacions contra ells, especialment la de rebel·lió. La situació és provisional i qualsevol d'aquestes tres coses pot implicar que immediatament puguin tornar a votar.

—Les relacions entre el president Roger Torrent i vós, el vice-president Josep Costa, estan tocades?

—Tenim una relació perfectament cordial i amb la mateixa normalitat que amb tots els altres diputats. Mai no hem traslladats discrepàncies puntuals al terreny personal.

—Quines conseqüències polítiques pot tenir la pèrdua de la majoria?

—Per poder aprovar certes resolucions polítiques, certes lleis, certes mocions, o decisions que es prenen aquí al parlament, potser ara ens han segrestat els vots necessaris. Cert. Però probablement en un 90% dels casos, encara que les poguéssim aprovar, les impugnarien, les suspendrien i no tindrien tampoc cap efecte. Amb majoria o sense això és així. La situació excepcional del parlament ni ve d'aquí ni s'acaba aquí. No és el problema més important del parlament.

—I quin és, doncs, el problema més important del parlament?

—Que tenim diputats presos i diputats exiliats. No és un problema que els vots, circumstancialment, els comptin o no els comptin. Mentre hi hagi presos i exiliats, no és normal res.

—Fem un recompte de baixes, si us plau. Quins diputats han caigut d'ençà del 21-D?

—L'altre dia ja el vam fer. Mira, un diputat electe que renuncia a l'escó, Carles Mundó. Set diputats que han hagut de renunciar a l'escó (cinc diputades i dos diputats). Dels actuals, actualment cinc són la presó, dos a l'exili i quatre més són encausats. En total, dinou persones. Un 15% del parlament. I si ho fas sobre els setanta diputats independentistes, frega el 30%: el 27% dels diputats independentistes són afectats.

—Brutal. I si tanquem el parlament?

—El parlament és jurídicament tancat perquè no han estat reconeguts els resultats del 21-D.

—Què vol dir 'jurídicament tancat'?

—Intervingut. No li és permès d'expressar políticament allò que la gent ha votat.

—Insisteixo: no us ha passat mai pel cap de tancar el parlament, atès el bloqueig de Llaena?

—Tancar-lo no, però sí que en algun dels moments més durs, per exemple quan van empresonar Jordi Turull, candidat a la presidència, i l'ex-presidenta Carme Forcadell, doncs t'ho plantejés tot. Ens hem demanat si té cap sentit de mantenir l'activitat parlamentària en aquestes circumstàncies. Quan t'acaben d'avortar judicialment el tercer intent d'investidura, quan t'acaben de segrestar sis diputats més, allò és un dalta-baix. No sé si ha passat enlloc més que, un parlament elegit democràticament, l'hagin segrestat judicialment.

—Heu rebut mostres de solidaritat dels altres parlaments europeus?

—Hem rebut diputats belgues, britànics i un finlandès. I és veritat que la gent sap que el president Puigdemont és a l'exili i que hi ha presoners, però ben pocs saben la repressió damunt el parlament. Fa poc una delegació era acompanyada d'una persona que havia escrit un llibre sobre Catalunya i em va dir, tot sorprès: 'ni tan sols jo, que he escrit un llibre sobre Catalunya, sabia que això us passa al parlament.' Llavors vam veure que ens havíem d'explicar més. I ho

*Jo, el pressupost,
només el veig viable
amb els comuns*

ALBERT SALAMÉ

hem començat a fer. Sobretot als altres parlaments. Ens hem d'explicar més.

—Serà possible d'aprovar el pressupost?

—És perfectament viable perquè l'aritmètica no ha canviat.

—Com?

—Tan bon punt la CUP diu que no participarà en l'aprovació del pressupost, has d'aprovar-lo amb un altre grup. I, descartat el PP, els altres grups sí que tenen prou vots per a aprovar-lo. I, els comuns, crec que són els únics que el poden arribar a aprovar passi què passi amb els vots segrestats. Però és un any molt complicat.

—Per què?

—Perquè és any electoral. D'una altra

banda, sí que és veritat que els comuns s'han pronunciat dient de posar en un mateix tauler el pressupost del parlament amb el de l'Ajuntament de Barcelona o de més ciutats, perquè allà tampoc no tenen majoria. Aquesta és l'única jugada que jo veig. Perquè a l'estat espanyol, a Madrid, no hi ha possibilitats reals de donar-li estabilitat, amb la situació en què estem. Jo, el pressupost, només el veig viable amb els comuns. Ells no ho han descartat, de fet.

—El Consell per la República prendrà la feina del parlament? És una amenaça?

—No. L'amenaça són els poders de l'estat espanyol, que no ens deixa fer la feina. El Consell per la República és un ens molt necessari. També a l'hora d'exercir una representació que el parlament ara

té blocada. El president Puigdemont presidirà el Consell per la República quan hauria d'estar presidint el govern de la Generalitat per voluntat d'aquest parlament.

—**Es va intentar fer una independència de la llei a la llei. El pes del parlament va ser molt important. Avui, creieu que és el camí? O es farà d'una altra manera?**

—En abstracte: una proporció majoritària que no sabia quantificar de les independències del món s'han fet en territoris sense parlament. Per tant, d'un punt de vista conceptual, tenir-ne un no és imprescindible per a fer un procés d'independència. Dit això, nosaltres en tenim un que representa el poble de Catalunya. I en les últimes convocatòries electorals amb una proporció més alta que mai. L'hem de preservar i reivindicar. No tant per què ens hi deixin votar o no, perquè ja sabem que és intervingut, sinó per mantenir l'expressió democràtica d'aquesta majoria.

—**Desobediència civil. Cada vegada més la veuen com una opció. Fins i tot un ex-vice-president del govern, Carod-Rovira. I vós?**

—He parlat i he escrit sobre la desobediència civil. I ho he explicat a classe. La desobediència civil és, segons el gran teòric John Rawls, una mesura per a canviar el sistema en societats 'quasi justes', que diu ell. Societats democràtiques però amb un sistema perfectible. Luther King feia això. Feia que el detinguessin, i així soscavava la legitimitat. La desobediència civil és un mecanisme efectiu i eficaç. Efectiu i eficaç per a lluitar contra les injustícies en societats democràtiques que no són justes del tot.

—**Pot ser el nostre cas?**

—És el nostre cas. Absolutament. Hi ha moltes coses que podem fer. Tot, menys normalitzar la situació. I acceptar aquest nivell de repressió sense fer res. Totes les accions amb un caràcter de comunicació eficaç em semblen bona idea.

—**Teoria de la por. Com ens ha afectat? Per què ens afecta del parlament al CDR passant per la premsa?**

—Jordi Cuixart fa servir moltes vegades aquesta frase de Sèneca a Neró: 'si jo no tinc por, tu no tens poder.' El poder de l'estat espanyol es basa en la por. En molts casos, la gent no incompleix la llei perquè no pugui, sinó perquè té por. Por de les multes de trànsit, per exemple. La por és el mecanisme de control social per excel·lència. I crec que l'1-O l'estat pren una decisió molt bèstia: portar-lo fins al final. Per això les imatges més bèsties eren al col·legi electoral de Puigdemont, on hi havia la CNN en directe. No és cap accident. Vols que tot el món les vegi. Vols fer por. I últimament hi ha una explicació nova: aquell mateix dia ja hi ha gent dins l'independentisme que fa la aquesta reflexió: 'Aquests s'han tornat bojos, volen fer-nos mal, i afrontaran el conflicte amb violència extrema. I, per tant, hem de reconsiderar si estem preparats per a assumir aquest nivell de violència.'

—**I fins avui.**

—I fins avui, sí. Avui crec que tot l'independentisme considera el nivell de repressió que podem acceptar, que podem digerir. Del primer d'octubre ha anat evolucionant molt, aquesta reflexió. Quin preu estem disposats a pagar per la independència en termes de sacrifici o de patiment. Fa un any que molta gent té la sensació que la independència té més costs que no pensaven, però també en té més clars els beneficis. La independència potser costarà més, però és més necessària i urgent que abans. Per això crec que independentisme no ha afluixat el seu suport.

—**Expliqueu-vos, si us plau.**

—Des del primer d'octubre els sacrificis són més aparents, però els beneficis també. L'estat espanyol és més allunyat dels ideals democràtics que no pensàvem. És més evident el benefici de tenir una República que no ens faci xantatge econòmic ni ens discrimini. ■

La desobediència civil és un mecanisme efectiu i eficaç per a lluitar contra les injustícies en societats democràtiques que no són justes del tot

La independència potser costarà més, però és més necessària i urgent que abans

HERVÉ PI

‘A Catalunya Nord, Manuel Valls és vist com un oportunista’

Parlem amb un dels coordinadors del Comitè de Solidaritat de la Catalunya Nord, l'endemà de la diada per a donar suport als presos polítics i exiliats que es va fer a Perpinyà

TORNAVEU

CLARA ARDÉVOL MALLOL

Hervé Pi és un llibreter i activista nord-català que coordina el Comitè de Solidaritat de la Catalunya Nord i que ha estat un dels impulsors de l'exposició '55 urnes per la llibertat'. A més, és un dels membres fundadors i secretari de l'entitat cultural Aire Nou de Bao i vice-president de la Federació per a la Defensa de la Llengua i de la Cultura Catalanes. Hi parlem l'endemà de la diada solidària que es va fer a Perpinyà, mobilització que valora molt positivament pel que fa a la participació.

—Vau escollir el 30 d'octubre per a celebrar la diada solidària amb el Principat perquè feia un any de l'aplicació de l'article 155. Com heu viscut els fets d'aquest darrer any?

—Com a catalans, al comitè això ens ha afectat a tots, perquè ens hem sentit participants d'aquest procés i tenim moltes esperances en allò que malanomenem Catalunya Sud. Ens hi sentim molt identificats. Hem participat en totes les mobilitzacions des de fa anys, fins i tot abans del 2012, i ens coneixem tots. També coneixem bona part d'aquells qui són a presó. Són companys de lluita. Som molts que baixem a les manifestacions cada 11 de setembre i ens trobem regularment a les mobilitzacions. Evidentment, suposo que si la gent es manifesta és perquè se sent afectada, com a catalana i com a demòcrata.

—Catalunya Nord ha estat clau en moments com l'1-O o en la marxa cap a l'exili. Ho pot continuar essent ara, d'alguna manera?

—Som clau perquè som fora de la jurisdicció espanyola i, per tant, aquí les persones i entitats catalanes poden trobar refugi; no exili, però sí refugi. Aquí han passat moltes coses, no les sabem pas totes, segurament. Sembla que casa nostra ha tingut un paper important i esperem que, si és necessari, pugui tornar-l'hi a tenir en un futur. També esperem, però, que no ho sigui. Recent-

Hi ha molta gent que treballa en l'anonimat i ho fa molt bé i ha de continuar fent-ho així

La major part de la població de Catalunya Nord és favorable a la democràcia i rebutja que hi hagi presos polítics i exiliats i fa pas costat a l'espanyolisme

ment hem sabut el paper que va tenir Catalunya Nord pel que fa a l'exili, cosa que no sabíem. De la mateixa manera que vam saber, el 4 o 5 d'octubre, que les urnes havien passat per aquí. Hi ha molta gent que treballa en l'anonimat i ho fa molt bé i ha de continuar fent-ho així.

—L'AMI ha dit que estudia de traslladar-se a Catalunya Nord si li tallen el finançament. Què en penseu?

—El president de l'AMI ha dit aquest matí que no se sap pas mai, que si en un futur fos necessari, per què no? Però que, de moment, això són *fake news*. Si és necessari, evidentment, se cercaran solucions, però per ara no ho és.

—Aquest darrer any, heu detectat gests polítics per a denunciar la repressió?

—A Catalunya Nord sí, a l'estat francès no. Tenim dos-cents municipis i un centenar de batlles que s'han adherit al manifest a favor de la democràcia, la llibertat dels presos i el retorn dels exiliats. És la meitat, més o menys. A l'estat francès no hem vist pas aquest moviment de cap de les maneres. Els eurodiputats José Bové i Marie-Pierre Vieu sí que es mouen. Tret d'aquests dos, però, hi ha molt pocs moviments. Manuel Valls, que podria ser un d'aquests representants polítics que ens defensa, va per un altre camí, pel qual van la major part de polítics de l'estat francès. Catalunya Nord és molt diferent de la resta.

—Entenc que parleu de la posició que, individualment, han decidit de prendre aquests polítics, i no de la posició de partits com el Partit Comunista francès.

—Aquí tenim Nicolas Garcia, que és comunista i vice-president del Consell Departamental i que fa molta feina amb Marie-Pierre Vieu. Ara, la veu del partit no és tan clara. Hi ha la voluntat de posar a les llistes europees un pres polític català, però, ara per ara, és la voluntat d'uns quants. No estic segur que sigui la voluntat de tot el partit. Només és una idea, un projecte del qual es parla. Nosaltres coneixem comunistes que no

han signat el manifest per l'alliberament dels presos. Es diuen demòcrates i troben malament que siguin a la presó, però no aniran pas tan lluny de manifestar-se.

—Parlàveu de Manuel Valls. Com valoreu el seu salt a la política catalana?

—A Catalunya Nord, al principi, era estimat, una persona que tenia bona imatge perquè és català. Però quan va venir, però, va preguntar si podia parlar català perquè no sabia si un primer ministre de l'estat francès tenia dret de parlar-lo. Abans parlava català amb tranquil·litat, però aquell dia ja dubtava, ja havia perdut una mica el seu esperit. Ho recordem i a partir de llavors no té tants seguidors. Jo crec que la major part de la població de Catalunya Nord és favorable a la democràcia i rebutja que hi hagi presos polítics i exiliats i fa pas costat a l'espanyolisme. Per tant, no estan amb Manuel Valls. Valls ha perdut tota la credibilitat a Catalunya Nord. És vist com un oportunista. Passar de ser republicà i d'esquerres a monàrquic de dretes i fins i tot arribar a pactar amb l'extrema dreta és una cosa que aquí no li perdonaran pas.

—Aquests últims dies s'ha parlat de fer una marxa per Europa per a reivindicar la llibertat dels presos polítics i el retorn dels exiliats. Creieu que pot fer reaccionar polítics com Macron?

—No sabem com reaccionaria França, però ens sembla que la proposta és molt interessant. És molt important traslladar el debat a l'estat francès. Els polítics i els mitjans de comunicació agafen directament la versió de Madrid i, per tant, una versió que no és contrastada. Fer-nos presents a l'estat francès és, evidentment, necessari perquè és el segon estat d'Europa. A Alemanya ja s'ha guanyat una victòria i a l'estat francès se n'ha de guanyar una altra. Penso que anar un dia a l'estat francès és una necessitat. Nosaltres hi serem i farem el que sigui possible i necessari. No sé si hi ha un projecte ben definit, però hi serem. Els polítics com Macron

Esperem que les paraules 'llibertat, igualtat i fraternitat' tinguin un sentit real i no pas el sentit que hi dóna la república francesa

o Valls tenen una idea. Macron parla de fer una llista unitària a les europees amb Ciutadans. És una manera que tenen de pensar molt estranya. No estem convençuts, però, que la gent s'adhereixi a tot el que diuen. En aquest moment està perdent pes i força. Per tant, un debat sobre què passa a Catalunya em sembla inevitable i necessari. A Catalunya Nord, la població entén molt bé què passa. Nosaltres tenim la possibilitat d'entendre el català i seguir la informació de TV3 i VilaWeb. A França, malauradament, no és així, i traslladar el debat allà podria ser una manera de despertar-hi consciències.

—Si més no, podria servir per a interpellar una part dels ciutadans francesos?

—S'hauria de fer, però no se solucionarà en un dia perquè els francesos són molt jacobins i no entenen pas tot el que passa a Catalunya. És una feina que s'ha de fer amb temps, debat i discussions. A Catalunya Nord això es fa i pensem que, majoritàriament, la gent es posa més del costat català que no de l'espanyol. A l'estat francès passa al contrari, per un

desconeixement total. Aquest desconeixement no canvia d'avui per demà, amb una manifestació. Una marxa des de Perpinyà a París, per exemple, duraria temps. Serien uns vint, vint-i-cinc dies que permetrien de parlar, en què s'obririen debats. Es posaria la realitat a la plaça pública de l'estat francès i es faria pressió democràtica.

—Tot això que ha passat al Principat aquests últims temps ha servit perquè a Catalunya Nord hi hagi més consciència nacional?

—Ens mirem què passa al sud. Hi ha gent que hi col·labora, gent que s'ho mira, poca gent que hi és contrària... Tot allò que passi al sud serà molt important. Esperem que la república que es faci a Catalunya no sigui calcada a la francesa. Esperem que les paraules 'llibertat, igualtat i fraternitat' tinguin un sentit real i no pas el sentit que hi dóna la república francesa, perquè llavors no val la pena. No cal fer una república francesa en petit. Cal fer una república com cal, que escolti els pobles. És evident que la república francesa esclafa els pobles i els

ho nega tot, pitjor que a l'estat espanyol. La República Catalana, per tant, ha de ser diferent. Si ho és, per nosaltres i per la catalanitat serà una ajuda molt important. El Comitè de Solidaritat surt de la territorial de l'ANC, que arreplegava gent per l'11-S. Tenim uns cinquanta socis. S'han multiplicat per quatre amb el Comitè de Solidaritat i, per tant, la gent està més disposada. La gent està més mobilitzada que un any o dos enrere, quan es limitaven a manifestar-se només al setembre.

—Però, més enllà del que pugui passar al sud, el procés ha servit perquè més gent a Catalunya Nord s'animi a reivindicar els seus drets davant l'estat francès?

—Això ho veurem el 10 de novembre, que commemorem el Tractat dels Pirineus. Veurem si som capaços que s'impliqui més gent en la manifestació per a reivindicar allò que és nostre.

—I creieu que al sud hem pres més consciència dels problemes dels nord-catalans o sovint us sentiu oblidats?

—Les coses han canviat, tot i que potser no han canviat al 100%. Molta gent del sud, quan venia a Perpinyà venia a França. Quan es va explicar que les urnes havien estat a Elna, molta gent del sud va veure que hi havia una altra cosa i que a Catalunya Nord potser hi havia una possibilitat d'ajuda. Això que s'explica ajuda els catalans del sud a veure els catalans del nord d'una altra manera. Potser quan arriben aquí veuen que la llengua no té el nivell que s'esperen, però sí que veuen que el sentiment de catalanitat, de país, ha crescut. Una visita d'un parell d'hores a Perpinyà no permet de descobrir el país, sinó que s'hi veuen les coses de manera superficial. Però d'ençà del primer d'octubre, la gent del sud veu Catalunya Nord amb uns altres ulls, n'estic convençut.

—Quins objectius té la Catalunya Nord avui dia?

—Tenim moltes reivindicacions. Evidentment, hi ha la llengua. De totes les llengües de l'estat francès és la més

Alguns dels participants de la Diada Solidària amb els presos polítics i exiliats a Catalunya Nord. vw

maltractada. N'hi ha que ho tenen més malparat, però. A Catalunya Nord la salut de la llengua no és bona, però hi ha molta gent amb qui es pot parlar català quan hi ha voluntat i temps. No és igual que a Occitània, per exemple. Aquestes altres llengües tenen una oficina per la llengua, però la de la Catalunya Nord és blocada pel Ministeri d'Interior, potser perquè això que passa al sud els inquieta una mica. Fa dos anys o tres que l'oficina per la llengua, que existeix a Occitània, Bretanya i el País Basc, és blocada. Però la llengua no s'ha perdut pas. Està en un estat molt preocupant però encara hi ha un 30% de persones que saben català, que no és pas 0 ni 5, com algunes llengües de l'estat francès. Potser per això tenen més facilitats que nosaltres. La nostra salut, tot i ser preocupant, és massa forta per a un estat francès jacobí que no suporta cap altra llengua que la francesa. Hi ha un 60% de la gent que diu entendre el català. Per tant, la

La gent està més mobilitzada que un any o dos enrere, quan es limitaven a manifestar-se només al setembre

llengua no és morta del tot. Pel que fa a l'escola, hi ha moltes iniciatives, però no hi ha una demanda unitària per a millorar i intentar arregar tothom. Avui l'ensenyament immersiu i bilingüe representa només un 7%. Si hi afegim l'opcional, arriba al 25%, però aquest va de mitja hora a la setmana a dues hores. Això, per a un lloc on la llengua és esborrada de l'espai públic, és molt complicat.

—Més reivindicacions?

—Sabem que la intenció del l'estat francès és suprimir els departaments. Teníem la sort, fins ara, de tenir un departament que coincidís, més o menys, amb la realitat històrica de Catalunya Nord, el departament francès dels Pirineus Orientals, englobat dins la regió d'Occitània, un qualificatiu que, evidentment, no ens correspon. Aquí, de dos-cents vint municipis, dos-cents són catalans, el 90%. Per tant, aquí hi ha reivindicacions a fer i ens hem de manifestar per tot això.

—Malgrat que, en molts moments la llengua ha estat en un estat encara més crític, la identitat catalana no s'ha perdut mai.

—No, malgrat que la identitat és barrejada per molta gent. Molta gent també se sent francesa. A Catalunya Nord som 450.000 habitants i cada any en tenim 5.000 que vénen de l'estat francès. Ens trobem, per tant, amb una població originària de Catalunya inferior a la meitat. L'altra meitat prové de l'estat francès. Molta d'aquesta gent, però, es considera catalana i estima aquest país i no té por de reivindicar una identitat catalana, i això és important. Si un 60% de la gent entén el català però no hi ha un 60% de persones originàries de Catalunya Nord, vol dir que hi ha una part important d'aquesta gent que ha après i parla la llengua.

—Sou un dels impulsors de l'exposició '55 urnes per la llibertat'. Com va néixer la idea i quina valoració en feu, després d'haver passat per Brussel·les, Perpinyà i Barcelona?

—Va néixer per atzar. Un artista que tenim al comitè va pensar que podríem fer alguna cosa i va tenir la idea de donar urnes a una vintena d'artistes. Al principi, la cosa es limitava només als artistes de Catalunya Nord. Però quan vam anar madurant la idea vam obrir-la als artistes del sud, on s'ha concretat més el projecte. Ha esdevingut una cosa important que al desembre anirà a Tortosa i al gener a Girona. Encara no hem tancat tots els llocs.

—El dia de la inauguració d'aquesta exposició a Catalunya Nord, el batlle de Perpinyà es va posar el llac groc. Com el valoreu, aquest gest?

—Ens va alegrar i ens va sorprendre molt. Per Sant Jordi, al Consell Departamental es va penjar la pancarta de 'Llibertat presos polítics' i nosaltres vam enllaçar Perpinyà. A les sis del matí, però, van treure tots els llacs grocs que havíem posat. Per tant, el fet que quatre mesos més tard es posés un llac groc el veiem positiu i esperem que duri.

—Què ha passat en aquests quatre mesos perquè hagi fet aquest canvi?

—No ho sabem. És un polític, i rebre el president de la Generalitat no és pas rebre qualsevol persona. És important. A més, a l'ajuntament hi ha regidors i tinentes de batlle que tenen una certa simpatia pel fet català i ajuden sense matisos. Segurament la seva posició ha anat evolucionant per les converses amb ells. A Catalunya Nord molta gent té simpatia pels presos i els exiliats i no accepta que l'estat espanyol faci això que fa. Per tant, algú que es vol presentar a unes eleccions també ha de valorar tot això.

—Ha rebut cap crítica per aquest gest, a l'estat francès?

—A França no sabem ben bé què ha passat i a ell tant li fa perquè té uns setanta anys i no té pas la intenció de presentar-se a cap elecció a França. Tant li fa, què diuen a França. A vegades plantar cara i no fer cas del que diuen els francesos és bo per a les eleccions municipals. ■

Un artista que tenim al comitè va pensar que podríem fer alguna cosa i va tenir la idea de donar urnes a una vintena d'artistes

A Catalunya Nord molta gent té simpatia pels presos i els exiliats i no accepta que l'estat espanyol faci això que fa

MARCELA TOPOR

‘Sense l’exili serien tots tancats i oblidats’

Entrevista a la filòloga, periodista i esposa del president Carles Puigdemont

ALBERT SALAMÉ

ANDREU BARNILS

Marcela Topor (1976) és periodista, filòloga anglesa, filòloga francesa i esposa del president Carles Puigdemont. Ara que fa un any de l'exili, VilaWeb ha pogut entrevistar-la a Girona, ciutat on viu, en una de les poques entrevistes que ha concedit.

La senyora Topor és, en el fons, una gran desconeguda del públic català. En aquesta entrevista ens parla de la seva infantesa a Romania, de l'exigència i brillantor dels seus estudis i de la seva feina actual de presentadora de televisió. Però sobretot explica sense concessions com ha viscut l'exili. La

part més fosca i la part més esperançadora, també. Passejar amb ella enmig de les festes de Sant Narcís és tot un espectacle: absolutament tothom s'hi fixa, absolutament ningú no l'atura. La famosíssima contenció gironina. Finalment, trobem una sala discreta en un restaurant i Marcela

Un idioma és constància, i ara practico més l'anglès que no el francès

Quan arribem a Girona fèiem una obra de Ionescu. Jo feia de Reina Maria. La bona. L'altra era la dolenta

Topor s'explica. De Romania al primer d'octubre, passant pel nou govern del PSOE.

—Sou filla de Vaslui.

—Jo em considero de Iași. És on vaig fer la carrera. És la capital de Moldàvia, província del nord-est de Romania. I em considero d'allà perquè hi vaig viure des de l'edat de divuit anys i és on vaig fer les amistats que encara em duren. Vaig viure-hi una època molt intensa. És la ciutat del meu cor.

—Grans notes. Gran estudiant.

—No m'ho havia demanat mai ningú. Sí que és cert que era bon estudiant.

—Filologia anglesa?

—I francesa. De sempre m'han agradat molt els idiomes. Passava el temps llegint, de petita. És la cosa que m'agrada més de fer. Tinc dos oncles a la família que són mariners. Imagineu-vos el règim comunista: abans del 1989 era molt difícil d'entrar al país i sortir-ne. Era un règim supertancat. Doncs ells viatjaven. I ens explicaven com era el món. Era com un conte. Vull dir que l'anglès i el francès ja els parlaven ells. No sóc pas la primera de la família de parlar idiomes.

—Vau anar a una bona universitat, he vist.

—La Universitat Alexandru Ioan Cuza. La més antiga del país, i amb molt de prestigi. El nivell acadèmic a Romania és molt alt. En aquesta Universitat només hi havia una plaça per a cada cinc candidats. És qüestió d'estudiar. Si no, no passes. Jo vaig acabar el batxillerat, o la selectivitat, amb un 9,11 sobre 10. A francès, hi vaig entrar amb un 9,45 sobre 10. He passat molt de temps a la biblioteca, diguem-ne. Sense sortir gaire. Un idioma és constància, i ara practico més l'anglès que no el francès. Abans no. Abans parlava el francès com el romanès, gairebé. I mira, ara a Bèlgica el practico.

—A 23 anys arribeu a Girona. El vostre primer viatge fora de Romania?

—No. No era el primer viatge. Havia estat a França, Polònia, els Estats Units i més llocs, amb una companyia de teatre que fèiem teatre en francès. I una segona companyia, la Ludic. La carrera, la vaig compaginar amb el teatre. A la Ludic era molt difícil d'entrar-hi. Hi havia actors professionals i *amateurs*. Un grandíssim nivell. El millor dentista de la ciutat, per exemple, s'apuntava al teatre. Doncs era un actor com una catedral. Molts dels meus companys d'aleshores han triomfat. Un és presentador de televisió. L'altre és Corneliu Porumboiu, director de cinema que ha guanyat premis a Canes. També hi ha Cristina Flutur, millor actriu a Canes pel primer film que feia. El primer! Eren gent molt vàlida, molt intel·ligent. Quan arribem a Girona fèiem una obra de Ionescu. Jo feia de Reina Maria. La bona. L'altra era la dolenta. [Riu.]

—Primers anys a Girona?

—No van ser fàcils. Em passava el dia estudiant. Vaig obtenir el nivell C de català en nou mesos. No treballava, no tenia colla. I sabia que la llengua m'obriria la porta de la feina. Sóc una persona que necessita fer coses. I treballar.

—Treballeu de directora del *Catalonia Today*. I ara cada divendres presenteu 'Weekly Mag'. Un magazín fet en anglès directament. El dirigiu i el presenteu. Una entrevista que us hagi marcat?

—Hi ha passat tanta gent! No us ho sabria dir. L'altre dia va venir en Mainat. Un crac. Parla de tot i podries fer un programa de deu hores i encara tindria coses interessants a dir.

—Us hi veieu, com ell, arribant a cent quaranta anys?

—Sabeu què passa, que últimament no faig plans a llarg termini.

—Ha!

—Per mi el darrer any és com si n'haguessin passat cinc o deu. Tot és molt relatiu. També el temps.

A l'Europa del segle XXI costa de parlar de l'exili. L'exili és molt difícil. L'exili és també com una presó

ALBERT SALAMÉ

—Com el va viure, el primer d'octubre, Marcela Topor?

—Pot semblar un tòpic però va ser un abans i un després. No havia sentit mai aquesta sensació tan forta. Vas cap a votar i et diuen: no pots baixar perquè hi ha furgonetes de la Guàrdia Civil que han trencat vidres del pavelló i la gent està molt espantada. I cap a Sarrià de Ter. Perseguits per un helicòpter. Anar amb cotxe i veure un helicòpter a pocs metres del teu cap és una cosa indescriptible. Gairebé no trobes ni les paraules per a explicar-ho. Jo vaig veure caure la dictadura comunista quan tenia catorze anys. El 1989, quan a Ceausescu li va passar el que li va passar. Nadal. Terrífic. I en Carles, quan va morir Franco, tenia més o menys la mateixa edat que jo quan va morir Ceausescu. Per mi començava una nova etapa amb la caiguda de Berlín. I això ho tenim en comú. I marca molt.

—L'1-O us recorda això?

—Quan vaig veure aquell helicòpter i les imatges de la gent, i el pànic a la cara,

i les porres de la policia destrossant... Com et quedés? Petrificat. Congelat. Primer no reacciones. Jo havia viscut en una dictadura, però no havia tingut mai por. La por la vaig tenir aleshores. Quan jo era petita no havia rebut de manera directa. Patia com tot el país, però no de manera personal. I aquí, sí. És molt dur.

—També éreu sota el pont.

—Sense aquest pont no sé on seríem ara! Imagina't que no hi ha aquest pont. Tens un helicòpter que t'empaita amb l'objectiu claríssim de no deixar-te votar. En aquell moment és quan dius: jo em pensava que vivíem en un país lliure. I en democràcia. I veus que no. No és veritat. Vivim una ficció. Una realitat que ens havíem cregut. Una realitat falsa. On hem estat vivint tot aquest temps? Com pot ser que passi això, i d'aquesta manera? Vaig tenir una decepció molt gran. Molt. Es van trencar molts esquemes, aquell dia.

—De l'1-O al 27-O, i cap a l'exili.

—Exili? Avui encara em costa. És una paraula molt difícil d'assimilar. Per mi l'exili tenia connotacions molt negatives, molt fortes, de repressió. A l'Europa del segle XXI costa de parlar de l'exili. L'exili és molt difícil. L'exili és també com una presó. Són lliures ells, allà dalt? No. No són lliures. A l'exili no són lliures perquè hi són obligats. No hi han anat de vacances. Han fugit de la injustícia. I tenen els telèfons punxats, has de buscar maneres de comunicar-te, les persecucions amb cotxes. Això no és llibertat. Però hi ha una cosa bona, a l'exili.

—Quina?

—Que es pot treballar. Sense l'exili no seríem aquí. Serien tots tancats i oblidats. Ells ho voldrien. Però l'exili els ha trencat els esquemes, en aquest sentit. Políticament l'exili els ha fet molt de mal, i a nosaltres molt de bé. Nosaltres ens pensàvem que el món sabia moltes coses de Catalunya. I no. És amb l'exili que es descobreix. Aquesta també és una part bona. I en tercer lloc ha destapat la situa-

ció d'Espanya. Molta gent posa en dubte, ara, que Espanya sigui una democràcia. Quina mena d'estat és? Hi ha llibertat d'expressió? Per què s'ha d'exiliar en Valtòny? O l'Adri? Han deixat les seves famílies. Ho han deixat tot. Que els espera aquí? Presó? Són criminals, són corruptes? Per tant, ara el món sap la situació política. No sé si ha estat més dur que no em pensava, això de l'exili, perquè no em pensava res. Jo no m'imaginava que el meu home acabaria a l'exili. Vam tenir poc temps per a decidir i evidentment li vaig dir: 'Prefereixo mil vegades que sigui a l'exili que no a la presó. I tant. Però en cap cas no hi ha manual i guia practica per a les famílies amb gent a l'exili. És molt dur. Les primeres setmanes gairebé no podia articular ni una paraula. No podia. Físicament. Estava trencada. De mica en mica treus les forces d'on sigui i vas endavant. Només tens una opció: continuar. Som sempre més forts que no ens pensem. Les forces les acabes trobant. No continuar vol dir rendir-te i enfonsar-te. I això no és cap opció. I et diré un altre tòpic: allò que no et mata et fa més fort.

—Per exemple, visitar una presó. Neu-münster.

—Reconec que estava bastant nerviosa. Em feia molt de respecte. Havia parlat amb els familiars dels presos d'aquí i tenia una imatge bastant terrífica. No gaire positiva. I vaig sortir d'allà alleugerida perquè hi vaig veure humanitat. I això per mi va ser molt important. Em van semblar persones d'un tracte correcte i humà. I això em va tranquil·litzar. Per sort aquí, vaig pensar, no van a humiliar ni a fer-te sentir malament. I ja es va veure després. Jo el vaig anar a veure un dimecres, i l'endemà rebo una trucada seva. Com que una nena no havia arribat em diu: 'D'aquí a vint minuts et truco.' Doncs qui em truca és en Jami i no pas ell. 'Què passa? Que ha passat res?' 'El deixen sortir!' T'ho juro: va ser brutal. Déu existeix! I em va trucar tan content. Aquell dia vam celebrar-ho, sí. Mira, en aquest món hi ha justícia. Perquè quan veus com fan les coses aquí, perds l'esperança.

ALBERT SALAMÉ

—Cap a Waterloo. Us hi veieu?

—N'hem parlat moltes vegades. Si tinguéssim nenes petites potser faríem un pensament. Però ara les nenes són en una edat molt important de la seva escolarització. Per nosaltres, tot això, és provisional. Treballem cada dia com si demà fos el darrer dia de l'exili. Perquè volem que torni. L'objectiu és aquest: que torni, no que nosaltres hi pugem i hi fem vida. L'objectiu és tornar, no anar-se'n. Jo visc amb l'esperança que l'exili sigui ben curt. Ara, si hagués vist que ho necessito, o les nenes, ho hauria fet. Perquè no vull amagar que al principi va ser tan dur que no sabia si podria sortir-me'n. Perquè és molt bèstia i indescriptible. I les primeres setmanes el xoc emocional és... A mi m'ha anat bé treballar. No tinc temps de preocupar-me ni d'escalfar-me el

cap. M'estimo més continuar. Com us deia, allò que no et mata, et fa més fort. I jo no he tingut una vida de color de rosa.

—Allà dalt hi he vist polítics desemparrats, i alguns altres molt més adaptats a viure fora.

—La fortalesa que té en Carles la té molt poca gent. Molt poca. Fixeu-vos que abans de ser alcalde em preguntava: i d'on treu la força? És incansable. Quan era alcalde li deien: 'Però tu et multipliques o què?' I com a president igual. Sempre ho dona tot. I a la vegada ell és bastant auster. Molta gent queda enlluernada del poder. I el necessiten. I ell, no. No té afany de poder ni de protagonisme. Ni s'emborratxa de poder. Aquest és un gran element: la seva austeritat i la fortalesa del caràcter. Jo també

*La ciutat era preciosa.
S'ho havia guanyat.
Que més necessitava?
I ho deixa tot per
anar-se'n a fer de
president*

ALBERT SALAMÉ

reconec que sóc una mica així. Vivint al seu costat vius el poder. Ets en el poder. Però a mi no m'ha seduït mai el poder. El poder no em diu res. No em fascina. No m'emociona ni em fa perdre el cap.

—Un clàssic: 'Puigdemont seria feliç llegint llibres a Girona.'

—Seria feliç amb la seva família. A casa. A Girona. Fent la feina d'alcalde de Girona es trobava en un moment molt dolç. Un moment personal i polític. Havia guanyat el segon mandat. I això que quan va començar a lluitar contra el PSC a Girona, li van dir: 'Ets boig? No ets ningú i vols guanyar?' Hi ha molta gent que viu en la zona de confort. I els canvis fan por. Però a en Carles li agraden els canvis i els reptes. Ell va deixar la seva zona de confort a Girona, quan estava perfecte. La ciutat era preciosa. S'ho havia guanyat. Que més necessitava? I ho deixa tot per anar-se'n a fer de president. Hauria pogut dir que no.

—No sé si hauria pogut dir que no.

—Sempre pots dir que no. Ell havia lluitat molt de temps per aconseguir allò que tenia, i quan et pots relaxar tres anys va i... Com diu la frase? No vols brou? Dues tasses!

—A Marcela Topor li interessa la política?

—Sí. La política ens afecta. T'ha d'interessar. Jo no em dedicaré mai a la política. Però m'interessa. M'afecta. És part de la nostra vida. I no pots ser un ignorant. S'ha de tenir interès una mica per tot.

—I com el veieu, políticament, el moment actual?

—Jo no parlo en nom del Carles. Que quedi clar. Jo parlo per mi. Jo sóc optimista. Ho hem de desdramatitzar bastant. No ens hem de fer la víctima. No serveix de res. El futur el tenim a les nostres mans. Tot això ho ha començat la gent. I depèn de la gent. I la gent té

la força. Sense la gent això no va enlloc. Estic molt contenta perquè veig que un any després la gent continua mobilitzada. I la gent no ha oblidat. La cosa pitjor seria que la gent se n'oblidés. I no ha estat així. Crec que com a poble hem demostrat una força increïble. La tenim. I és allà. Hem de recordar que tenim aquesta força. El futur el tenim a les mans. Sé que ens en sortirem. Quan? Com? No ho sé.

—Controlar el territori no ho veig fàcil.

—No ho és. Però hem començat una cosa, i el pitjor seria que ens n'oblidéssim. Ara no podem fer-nos enrere. Només podem anar endavant i amb convicció. Sempre hem estat pacífics, no violents, i lluitem per la llibertat. Votar és un dret bàsic. En quin món vivim? Volem que els nostres fills visquin sense llibertat d'expressió? Jo no vull que les meves filles visquin amb aquesta por. Jo vaig viure això fins a catorze anys. Teníem por de parlar. El teu veí et podia delatar. No se sabia qui podia ser de la Securitate. Hi havia gent pertot arreu. Doncs ara les meves filles tenen pànic quan veuen una furgoneta de la Guàrdia Civil. Un dia anava conduint i darrere nostre va aparèixer un cotxe de la Guàrdia Civil. Pànic a les cares de les meves filles. Pànic. No les havia vistes mai amb tanta por. És normal, això? No. Ens hem de fer moltes preguntes. Aquesta situació és insostenible. No s'hi pot viure, així. No vull viure en un país com aquest. Hem de lluitar per la llibertat. Com si visquessin a no sé quin segle. Però a veure, què hi fa en Valtòny a Brussel·les si hi ha llibertat d'expressió?

—Amb el vostre nivell d'anglès i francès podríeu fer una ronda europea de denúncia política.

—No sóc política. Però amb l'ACDC fem coses. Fem dinars, sopars grocs. Em van convidar a anar a Ginebra, a la seu de l'ONU. No podia anar-hi. I hi va anar la filla d'en Forn. I si m'ho proposen i puc ajudar en alguna cosa, evidentment. Cap problema. I feliç de poder ajudar, des de l'ACDC, que és un espai on em

sento còmoda. L'associació fa un paper molt important. Aquesta cosa que ens ha sortit: lluitar per la llibertat. És una realitat que no ens agradaria que existís, però existeix. Si volem canviar coses, hem de canviar-les nosaltres. Si no fas res, desapareixes del mapa.

—Com el veieu, el nou govern del PSOE?

—Si hem d'esperar que l'ajuda ens vingui de Madrid... Hem vist que tampoc no ha canviat. El canvi de govern, de moment, no ha canviat res. Formes diferents, però els fets són els mateixos. Parlen amb un altre to. Però a mi dóna'm fets. Si no, no val res. Perquè ara em dius amb bona cara que tu, tu i tu continueu a la presó. I això no em serveix. Que em somriguis, no em serveix. Potser l'altre ho deia cridant i insultant. Aquests no insulten ni criden. Però diuen la mateixa cosa.

—Voldríeu afegir-hi res més?

—Vull grair l'ajuda i la solidaritat de la gent, que ha estat brutal. Perquè si una cosa bona té l'exili és que saps qui és qui. Quan ets a dalt de tot, tothom somriu i fa bona cara. I quan estàs malament veus com de cop desapareixen algunes persones. Poques. I que els que queden són els que valen. Més els que tornen a aparèixer. Les sorpreses. Hi ha gent que quan eres a baix de tot et van allargar la mà i et van treure del pou. Això no té preu. En un any d'exili he trobat molta valentia i també covardia. Mai no agrairé prou a la gent que ajuda. Jami, per exemple. Penso que no se'n parla prou. I la gent no sap prou què ha arribat a fer per un amic. I pel país. Quan no en tenia cap necessitat. Ell sempre hi ha estat. Quan vaig arribar a Catalunya, ell i la Dolors són els primers que en Carles em va presentar. El Jami té la vitalitat de tres persones de vint anys. Estic al·lucinateda que sigui tan dinàmic i actiu. Una energia inacabable. Una persona molt important per a nosaltres. Vull agrair-li el que fa. No solament per mi. Per tots plegats i pel futur dels nostres fills. Perquè o ens en sortim o acabarem tots a l'exili. ■

Crec que com a poble hem demostrat una força increïble. La tenim. I és allà

En un any d'exili he trobat molta valentia i també covardia. Mai no agrairé prou a la gent que ajuda

CARME JUNYENT

‘Ningú no té el valor de dir que hem fracassat amb la immersió’

Entrevista a la lingüista, professora de la Universitat de Barcelona i directora del Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades

ELISABETH MAGRE

BEL ZABALLA

‘Jo voldria que el Departament d’Ensenyament fes complir la llei; tots sabem que això no passa, però ningú no ho diu.’ Carme Junyent ha passat part del cap de setmana llegint amb deteniment el document ‘El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya’ per poder-lo comentar amb nosaltres. El text ha suscitat força polèmica, tota mena de reaccions, i volem parlar-ne amb ella i saber què en pensa. Lingüista que ha treballat en un centenar d’instituts de secundària del país i a la universitat i experta en llengües minoritzades, coneix, doncs, la realitat de les aules del país i ha estudiat els processos que porten a la desaparició de llengües. Una de les causes, el bilingüisme. Per això sempre ha estat ferma defensora del multilingüisme. Sembla que el nou model lingüístic del departament va cap aquí, però Junyent es queixa que és un pegat perquè no resol el problema d’arrel: la normalització no funciona. ‘Sembla un intent d’adaptar-se a la nova realitat, però tenim els fonaments corcats.’

Sobre el document de la conselleria, es mostra escèptica i hi lleva importància. ‘En aquest lloc i context, no es pot fer una altra cosa. Jo no esperaria res més del departament. D’una banda, segueix les directrius europees, i d’una altra, hi ha l’objectiu que ningú no vol qüestionar que els alumnes han de sortir de l’escola amb els mateixos coneixements de català i castellà.’ El govern insisteix que la immersió no es toca, i potser el problema és aquest, que sí que s’hauria de tocar, per fer-la efectiva de debò. ‘Ens enganyen a tots.’

Més enllà de la seva anàlisi sobre la nova proposta lingüística a les aules, parlem també de la pèrdua de parlants del català i ens alerta dels símptomes d’una llengua en procés d’extinció. A Carme Junyent li molesta que li diguem que és derrotista. No ho és pas, es defensa, són els fets. I els fets, mal que ens pesi, són aquests:

Sembla un intent d'adaptar-se a la nova realitat, però tenim els fonaments corcats

Durant molts anys em vaig demanar si Pujol no es devia preguntar què havia anat malament, perquè era evident que la normalització no funcionava

—Sempre heu defensat el multilingüisme. Va ben encaminat, el document d'Ensenyament?

—Com més llengües aprenguin els nans, millor. Però tampoc no es tracta que s'ensenyin totes les llengües dels alumnes a l'escola. És cert que el departament mostra una sensibilitat. Sembla que es proposa d'anar incorporant llengües d'origen a l'ensenyament. Però no diu quines. A la premsa he llegit que són l'àrab i el xinès, però el document no en diu res. Si em diuen que incorporaran l'àrab i el xinès, doncs molt bé, és com posar l'italià, l'anglès, el francès i l'alemany, que són llengües que tenen un valor comercial. Però aquestes no són les llengües dels alumnes. És com si anéssim a viure a Rússia amb la canalla i a l'escola volguéssim que els ensenyessin la llengua materna i els ensenyessin castellà. Doncs, resulta que no. Ara, insisteixo que en el document no he vist res d'àrab ni xinès.

—Sí que parla del castellà...

—Si no hi ha República, això no ho canviaran. Per mi, hi ha dues qüestions molt més de fons. Una: el futur de la llengua depèn de l'escola, i jo crec que ens vam equivocar molt des del començament posant tant de pes a l'escola. I dues: fa anys i panys que diuen que tot va fantàstic, que la immersió és un èxit, i tots sabem que això no és cert. Per què ens continuem enganyant? Aquest és el misteri.

—Tocava actualitzar el model lingüístic de l'escola, això sembla que sí, oi?

—La societat catalana ha canviat molt. Els alumnes parlen moltes llengües, i això s'ha d'abordar. Pel que he vist a la premsa, aquest document fa anys que hi era. Sembla un intent d'adaptar-se a la nova realitat, però tenim els fonaments corcats. Pot ser fins i tot un manifest de bones intencions, però la qüestió no és aquesta.

—Anar a l'arrel és fer que la immersió sigui real?

—Ja ho era, de real, però després no es va tenir en compte, a secundària. Es va fer la immersió amb l'objectiu que quan arribessin a l'ensenyament secundari el

poguessin fer amb el català com a llengua vehicular. Però hi havia unes dinàmiques d'usos lingüístics que no es van canviar. El castellà és llengua dominant en tots els àmbits, no cal argumentar-ho, la inèrcia ha portat cap aquí. Si el departament no s'ha posat mai en això...

—Quina és la manera d'aplicar a un model plurilingüe de debò?

—Creure-s'ho i actuar en conseqüència. Trobo a faltar convicció. Sempre els n'ha faltat.

—Convicció de?

—Cap on han d'anar les coses. Em costa de creure que realment els preocupi la llengua. Ja sé que això per a moltes persones pot ser ofensiu, però durant molts anys em vaig demanar si Pujol no es devia preguntar què havia anat malament, perquè era evident que la normalització no funcionava. Quan vam saber el que vam saber, vaig tenir la resposta: no, no s'ho va preguntar mai perquè tant li feia.

—I des que vam deixar Jordi Pujol en-rere fins ara, les coses no han canviat?

—No. Hi ha la cantarella que la immersió és un èxit. Aquesta gent, si tenen fills: els porten a la pública? Veuen el que jo veig? Perquè ho veu tothom. I si ningú no ha fet res per canviar-ho... No em puc creure que això els preocupi realment.

—Un dels punts polèmics del document és que deixa a criteri de cada direcció com aplica el model.

—Tenint en compte com han anat les coses fins ara, que depengui de la direcció o que no en depengui em sembla que no fa cap diferència. Al final, tothom ha fet com ha volgut. Si quan no es compleix la llei de manera manifesta, no s'hi posa ningú...

—Sembla que el document s'hagi escrit partint d'hipòtesis falses.

—Aquesta és la qüestió. Sempre hem viscut en aquesta mentida.

—Però si ara es presentava un model nou...

La llengua vehicular de l'ensenyament és el català, i això, a secundària, en un percentatge molt alt, no és cert

ELISABETH MAGRE

—Crec que no hi ha ningú que tingui el valor de dir 'hem fracassat'.

—El document és un pas endavant o un pas enrere?

—No ho veig com cap pas. És una manera de distreure'ns o vés a saber. Per mi, el problema no és què proposa, el problema és que no es compleix la llei i ens enganyen a tots. Tots sabem que molta de la docència declarada en català en realitat es fa en castellà. Tinc companys que fan classes a instituts on tot es fa en castellà. Tant de bo només fos el 25% que volia en Wert. La llengua vehicular de l'ensenyament és el català, i això, a secundària, en un percentatge molt alt, no és cert. Ho sabem tots i en veiem els resultats. Ningú no tracta aquesta qüestió seriosament, ningú no mira què passa realment als instituts. No he vist mai voluntat d'encarar això.

—No és feina dels inspectors?

—Els inspectors ja ho saben, que passa això.

—Per tant, han fet sempre els ulls grossos?

—Sí. Jo m'hi vaig trobar com a mare. Em vaig queixar i vaig arribar fins a Inspecció, d'allà no vaig passar. Després, he conegut moltes altres famílies que han fet igual i els ha passat com a mi, que la cosa s'aturava sempre a Inspecció.

—És un 'això no toca'?

—No ho sé, però d'allà no passava. No conec cap cas en què s'hagi fet res per a resoldre això.

—Quan el document parla d'incorporar blocs de continguts curriculars en castellà en els casos en què el castellà no estigui prou present, no accepta les tesis dels qui diuen, sense proves, que el castellà està discriminat a l'escola?

—Es legisla per a un entorn divers i preveuen aquest cas. Ho posen en condicional. Però no existeix pas, aquest cas, és fals. Quan els de Ciutadans parlen de les coses que passen a l'ensenyament demostren que no saben què hi passa. I els altres suposo que no els interessa dir que aquest model que tothom diu que és un èxit potser és un fracàs.

—Està escrit sense tenir en compte la realitat, doncs.

—Sempre podria haver-hi una escola en què passés això, hipotèticament. Però no passa enlloc.

—I si fos així? Si en una escola el castellà no es parlés gaire, quin problema hi hauria?

—Torno al començament: o fem la República, o hi ha aquestes dues llengües oficials.

—Bé, hi ha qui vol fer la República i mantenir aquestes dues llengües oficials.

—Aquesta és una altra qüestió en què ara no entraré.

—Anem deixant enrere la idea de bilingüisme?

—Fa temps que hauríem d'haver-la abandonada, perquè el bilingüisme és nefast per a la llengua subordinada.

—En aquest sentit, el nou model és un bon pas?

—Sí. Les llengües subordinades moren totes de bilingüisme. Si a mi em posen com a horitzó el bilingüisme, ja sé que em sentencien. En aquest sentit, reconèixer el context multilingüe crec que ajuda. Hi ha una sociolingüista danesa que diu que el bilingüisme és una malaltia que s'hauria d'eradicar. Jo no vull aquesta malaltia per a la meua societat. Ara, vull possibilitats de sortir-me'n, i qui me les hauria de donar no me les dona.

—Tot plegat, en un context en què el català va perdent parlants cada dia que passa, segons les dades. Es pot revertir, això?

—Encara no som en situació irreversible. Ara, tampoc veig que es faci res. De la mateixa manera que la independència, si no la fa la gent, no la farà ningú, la llengua, si no la salva la gent, no la salvarà ningú. I la primera cosa que tenim en contra és aquest vici –que no és dels catalans i prou, és de tots els parlants de llengües subordinades– d'optar per la llengua no marcada quan ens adrecem

a un desconegut. Això és letal per a la llengua.

—Per què?

—Perquè redueix els àmbits i les possibilitats d'ús. I crea unes dinàmiques d'ús de la llengua dominant que acaben afectant la transmissió. Per això penso que un dels grans errors d'aquest país ha estat fiar-ho tot a la política lingüística i pensar que, com que ja es legislava, ja estava tot fet. Així ens ha anat. Però en l'últim informe, al marge de les xifres que indiquen la caiguda de l'ús percentual, hi ha dues frases que són demolidores.

—Què diuen?

—D'una banda, que la gent jove parla menys català que els seus pares. Catalanoparlants d'origen a qui se'ls ha transmès el català, els qui en principi tenim la responsabilitat de preservar la llengua. I d'una altra, que la gent gran, els de la meua quinta, parlem menys català que el que parlàvem quan érem joves. Són símptomes d'una llengua en procés d'extinció. Això es pot veure descrit en llengües que ja estan dades i beneïdes, que ja han desaparegut. És el procés canònic de mort de la llengua. Ningú no ho comenta obertament, això. I si ho dius, ets derrotista. Em sap greu, sóc la primera a qui li fot que els fets li donin la raó.

—Sempre surto del vostre despatx sentint que ho tenim ben pelut.

—Per mi, ja està perdut.

—No ens ho digueu, això.

—La gent jove cada vegada ho té més complicat per trobar contextos on parlar català.

—Ben mirat, si la llengua només la poden salvar els parlants, i als parlants els rellisca salvar la llengua...

—Un tret que caracteritza les comunitats que han perdut la llengua és que totes s'han adonat que la llengua desapareixia quan ja no hi havia res a fer. En canvi, nosaltres sabem què passa quan encara hi som a temps. Així i tot, no fem res. ■

Un dels grans errors d'aquest país ha estat fiar-ho tot a la política lingüística i pensar que, com que ja es legislava, ja estava tot fet

Un tret que caracteritza les comunitats que han perdut la llengua és que totes s'han adonat que la llengua desapareixia quan ja no hi havia res a fer

MIREN ETXEZARRETA

‘Les institucions són fetes per a mantenir el sistema capitalista, i el Tribunal Suprem també’

Entrevista a la catedràtica d'economia per a parlar sobre les connexions entre estat i poder econòmic

JOSEP REXACH FUMANYA

Miren Etxezarreta (Ordizia, 1936) és una veu que cal escoltar amb atenció perquè et sacseja la ment. Amb un fil de veu pausat, tranquil, sap remarcar quan llança avisos. Cofundadora del Seminari Taifa, aquesta catedràtica d'economia nascuda al País Basc però instal·lada a Barcelona de fa quaranta anys, sempre ha estat vinculada als moviments socials. Els seus estudis s'han centrat en la concentració del capital i el desequilibri social. Per això és tan crítica amb el sistema capitalista. Ens hem assegut una estona amb ella perquè ens expliqui quina relació hi ha entre l'estat i els poders econòmics, i també perquè ens indiqui les mancances de la nostra economia i quines sortides polítiques hi veu.

—Fa poc que el Suprem espanyol ha decidit de congelar una decisió que obligava els bancs a pagar els impostos. Com ho interpreteu?

—A mi aquesta decisió de frenar la sentència no em sorprèn gens. Crec que si tu tens un esquema de pensament, que crec que és correcte, que saps que en el capitalisme les institucions són muntades sobre els interessos dominants, doncs és completament lògic, encara que sigui absurd i horrible. El Suprem es va equivocar. Pensava que la seva decisió no tindria tanta transcendència. A vegades hi ha esquerdes per on s'escapen les coses. I aquesta vegada se'ls ha escapat. I s'ha vist claríssimament la naturalesa real de les institucions.

—Aquesta decisió sembla que ha trencat els esquemes de molta gent. Ja s'havia vist un estat com salvava els bancs, però no s'havia vist que la justícia hi prengués part d'una forma, aparentment, tan evident.

—La gent ha d'entendre que les institucions són fetes per a mantenir el sistema capitalista. I el Tribunal Suprem també. I a vegades se'ls pot notar més o menys. Però, ho repe-

En el sistema capitalista totes les institucions hi són per a sostenir el sistema, i per a sostenir el sistema cal sostenir els bancs

Quan tu veus cap a on va aquesta societat si no la canviem, també fa moltíssima por

teixo, perquè no tinc més remei que fer-ho: en el sistema capitalista totes les institucions hi són per a sostenir el sistema, i per a sostenir el sistema cal sostenir els bancs. En el sistema capitalista l'estat té dues funcions principals. L'una, sostenir l'acumulació de capital, i amb aquesta decisió han fet això. I l'altra, legitimar el sistema davant la població, és a dir, convèncer la gent que tot està bé i que és normal que passi això. Aquesta vegada han sostingut l'acumulació d'una manera tan descarada que s'ha notat molt. Ja hi havia molta gent que ho sabia, però els més ingenus i senzills –en el millor sentit de la paraula– ara s'adonen de la naturalesa real de l'estat.

—I qui el controla, l'estat?

—El gran capital. Fonamentalment, capital financer, però no únicament. En aquest cas s'ha vist que qui mana són els bancs. Però, per exemple, tenim el cas d'Alcoa: aquesta empresa, que és a Astúries i Galícia, ha decidit de tancar les fàbriques. Set-cents llocs de feina perduts. Això és la cosa més normal en el capitalisme. El gran capital com més va més global és i va allà on pot obtenir més beneficis. Espanya també té companyies transnacionals molt potents i fan com en alguns altres països. És curiós perquè el mateix nom ho diu: capitalisme. No hi ha camuflatge.

—Tot pel capital.

—És clar. Fonamentalment, passa que en les democràcies modernes aquest capital ha de recolzar, en certa manera, en l'acceptació per part de la població, que és qui vota i qui farà veure que tot funciona bé. Aquesta és la funció de legitimació. Llavors, l'estat de vegades ha de fer moviments perquè aquesta funció de legitimació funcioni.

—Un exemple.

—Ara proposen d'apujar el salari mínim. Doncs això no és pas per a afavorir el capital, sinó els treballadors. Però és perquè ja havíem arribat a una situació que no se sostenia.

—És a dir, dieu que l'estat ha d'anar basculant.

—Exacte. Avui Sánchez ha dit que continuaria venent bombes a l'Aràbia Saudita. Això a qui dóna suport? Al gran capital. Però de retruc també dóna suport als treballadors que viuen d'una fàbrica d'armes, fet que compliria la funció de legitimació. I això mateix passa amb el salari mínim, que costarà diners a les empreses. L'estat bascula, però no és un equilibri, perquè els dos costats no són iguals. I quan l'equilibri fa perillar seriosament la funció d'acumulació, el capital no té manies a trencar l'equilibri. En tenim dos exemples a la vora. La República espanyola. Van creure que podia fer mal al capital i van dir que s'havia d'acabar. I ho van acabar. Una guerra civil i un milió de morts? I què? Xile, un sistema democràtic que molestava. També el van esborrar. Ara mateix, amb l'afer de les bombes, Sánchez justifica que els treballadors perdrien la feina. Escolteu, és una excusa força pobra perquè els treballadors d'Alcoa resulta que no fabriquen bombes i sí que es quedaran sense feina.

—Abans parlàveu d'una democràcia moderna. Què hauria de fer en el cas d'una empresa que se'n vol anar?

—En el capitalisme, encara que una democràcia sigui molt moderna, l'acumulació de capital és inevitable. Si no, no seria capitalisme. França, Alemanya... A tots els països l'estat ha de donar suport al capital. Ho pot fer de manera més progressista o no tan progressista. Però si el progressisme va gaire lluny, passarà allò que va passar a Xile. És una doble funció, però que coixeja, perquè l'una pota és molt important i l'altra només serveix per a aguantar la primera.

—Coixeja.

—Bé, no coixeja, perquè el capitalisme sap molt bé cap a on va. Va pel camí que els capitals privats sempre tinguin benefici. Però passa que la manera de fer-ho en les democràcies modernes és una mica més flexible. Però no gaire més: pensem una mica en la història

recent. Quan s'acaba la Segona Guerra Mundial hi ha un corrent progressista entre la gent. La gent havia lluitat contra el feixisme i volia una societat diferent. Llavors, hi ha un seguit de forces que modelaran el capitalisme perquè no sigui gaire bèstia. Per exemple, Keynes i la socialdemocràcia. Però a mesura que van avançant i les classes treballadores –també hi incloc la classe mitjana– obtenen més poder, el capital resisteix. És quan arriba la crisi del petroli. Per què? Perquè arriba un moment que l'acumulació no és satisfactòria. I si els beneficis no són satisfactoris el capital reacciona. No és una cosa voluntària, sinó que és la mateixa dinàmica del capitalisme. És com una reacció que es produeix de manera cíclica.

—La gent té una part de responsabilitat en la impunitat del gran capital?

— En part, indubtablement sí que hi ha una responsabilitat de la gent i l'opinió pública. Però quina capacitat tenim de reaccionar? Fins ara els qui dirigien, d'alguna manera, la reacció de l'opinió pública eren els partits i els sindicats. Ara, des del final de la Segona Guerra Mundial –que no és pas ahir, eh?– els partits socialdemòcrates i sindicats van acceptar que el capitalisme fos la força dominant sempre que no fos gaire dolent. I som aquí. Sobrevivint en un sistema maligne i absurd.

—Què pot fer la gent? El 15-M era un camí a seguir?

—Les societats poden reaccionar, i la història ens ensenya que l'ésser humà, col·lectivament ho pot fer. El 15-M crec que va ser una fantàstica eclosió de l'energia reprimida de certes capes socials que es trobaven descol·locades en aquesta societat. I em sembla que va ser com la continuació d'episodis de la mateixa mena que ja han existit, com el Maig del 68. Els moviments socials d'ara són com producte d'un mateix fenomen. Però no solament el Maig del 68. A Itàlia hi va haver el moviment del 69, a Espanya els moviments del 94, quan es van organitzar manifestacions contra

WIKIMEDIA COMMONS

el Banc Mundial. És a dir, hi ha hagut permanentment moviments de protesta, però sempre emmarcats en institucions com els partits i els sindicats. Llavors el 15-M va ser com una eclosió que va significar una nova manera de fer coses en el sentit que es perfila l'embrió de canviar l'estructura política i de com fer-la. El 15-M la gent va dir que els sindicats i els partits ja no els servien: allò que deien, no ens representen. Llavors sorgeix la voluntat de fer una nova política. A parer meu, creant-se Podem i partits com la CUP, d'alguna manera el capitalisme ha tingut sort, perquè tot s'ha tornat a reconduir al sistema tradicional, el de partits.

—Per què?

—No dubto de la bona voluntat dels qui han muntat Podem, però el moviment del 15-M reclamava sortir dels paràmetres de la política de partits i sindicats. Es va fer un salt i es va muntar una manera de fer política diferent, però en lloc de continuar desenvolupant-la, va

ser absorbida per la política tradicional. Crec que els joves han de desenvolupar aquesta nova forma de fer política. No sé quina és, eh?, però s'ha d'inventar. Estic segura que el sistema actual no satisfà la gent. Per això em sembla que ser jove ara mateix és enormement excitant, perquè es pot inventar una nova classe de democràcia.

—Però és difícil de sortir dels marges.

—És clar, perquè t'aixafaran, però també t'aixafaran estant en el sistema que ells et demanen. És clar que és difícil. Però creus que va ser fàcil per a Espàrtac? Sens dubte, és difícilíssim perquè el capitalisme cada dia és més potent, però també té esquerdes importants, i és ací on s'ha de treballar.

—Una de les esquerdes és el descontentament.

—Sí, i allò que heu dit abans, la voluntat de la gent de fer alguna cosa diferent i de no conformar-se. Hi ha un punt que m'impresiona molt, que és la sensa-

ció que no hi ha res a fer. 'Hi ha una manifestació, no serveix de res'; 'hi ha una vaga, no serveix de res'... I és veritat. Però tota una dinàmica d'una població cada vegada més formada i més ben informada pot canviar coses. Mireu els 'iaioflautes' com han fet moure el govern. I són pocs i tampoc amb una energia desbordant. Aquesta actitud fa més falta entre els qui volen canviar les coses; la sensació que no hi ha res a fer. I sé que és difícil. Però si no ho intentes, què fas? S'ha de lluitar.

—Això entronca amb allò que dieu, que el sistema capitalista ha sabut establir les relacions socials per mitjà de l'assalarització de la societat. Arribeu a la conclusió que el capitalisme és més pacífic que la societat feudal perquè paga un salari a la mà d'obra, i no aconsegueix el seu objectiu amb la pressió, sinó amb un contracte. Dit així, fa por.

—Això ho explica més bé Marx. És clar que fa por, però no fa por no canviar res? Hi estic d'acord, que fa por, però quan tu veus cap a on va aquesta societat si no la canviem, també fa moltíssima por. Cap a on anem? Què passa al món laboral? Què passa al món dels valors? Què li passa a l'estat del benestar? Això també és legitimació. Et venen la legitimació psicològica. Al cap i a la fi, nosaltres no vivim pas tan malament. Llavors m'estimo més continuar com estic que no pas fer un salt al buit. I és clar, això fa por, però si pensem una mica què passa si la situació no canvia, veig moltes diferències entre les possibilitats que vaig tenir jo i les que té el meu fill. O les que tindran els meus néts, que no vull ni pensar-ho perquè m'entristeix molt.

—La CUP, que és anticapitalista, diu que vol la independència per canviar-ho tot. Ho veieu factible?

—Jo crec que no. Simpatitzava molt amb el programa de la CUP, però crec que s'han oblidat de la segona part. Només es fixen en la independència. Però crec que la independència no resoldria absolutament res. Mireu Portugal, o Luxemburg, o molts països petits que hi ha el món.

Què són? Capitalistes com tots. I els que diuen que volen la independència per a continuar dins la UE no els entenc de cap manera. I si no que ho demanin als italians.

—Què voleu dir?

—Quan les persones, com ara, són molt oprimides, tant econòmicament com psicològicament, cerquen sortides. I llavors hi ha demagogs que els expliquen que els poden donar sortides fàcils i la gent s'hi apunta. En el fons és un problema de classe. En el Brexit va passar això. Les classes que han perdut miren al voltant i com que resulta que l'esquerra no els ofereix res perquè és una esquerra passada per aigua, miren a la dreta i aquests, sense escrúpols, els ofereixen el que sigui. Això també va passar amb Trump, i passarà amb Vox. Però tot això és culpa de l'esquerra, perquè ha desaparegut o s'ha reconvertit en dreta. Sánchez, que diu que és d'esquerres, continuarà venent bombes per guanyar unes eleccions a Andalusia. Que no digui que ho fa per uns llocs de feina.

—En vista d'aquest panorama, què us fa tenir esperança?

—Els moviments socials.

—No passen pas un bon moment.

—No, no, però observeu que els moviments socials han anat donant lloc a canvis en la societat. Canvis petits, però significatius. I com més va més grups petits hi ha que volen viure d'una manera diferent. Aquí és on crec que hi ha l'esperança. Abans la gent que volia canviar les coses s'apuntava a un partit; ara no, la majoria s'autoorganitza, fent ocupació, cooperativisme, horts urbans... S'ha passat d'un plantejament de seguidisme polític a maneres de viure diferents. Ja no es vol entrar en política per canviar el món, sinó canviar-lo directament. I això ja et menarà a la política, però serà d'una manera molt diferent. Això crec que ens ha de fer reinventar noves formes de democràcia. Sóc més optimista que mai. Jo no les veuré, però passarà. ■

Els joves han de desenvolupar aquesta nova forma de fer política. No sé quina és, eh?, però s'ha d'inventar

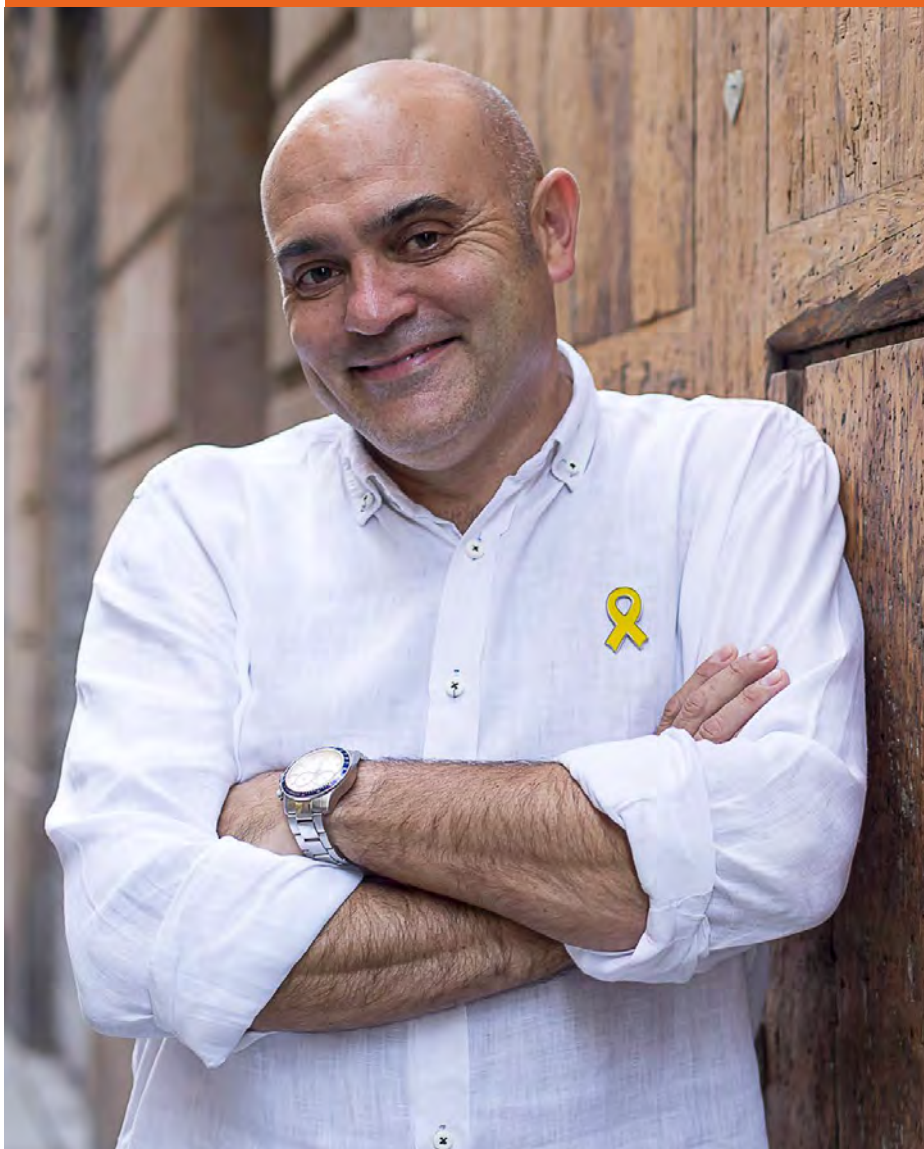

Això crec que ens ha de fer reinventar noves formes de democràcia. Sóc més optimista que mai

XAVIER VENDRELL

‘No trigarem a tenir una proposta que posi l’estat contra les cordes’

Entrevista a l'ex-dirigent d'ERC i ex-conseller del govern, que proposa una nova mobilització contundent a Europa que miri cap

ALBERT SALAMÉ

ROGER GRAELLS I ASSUMPCIÓ MARESMÀ

La manera més fàcil de definir l'ex-conseller i empresari Xavier Vendrell és amb la paraula patriota, però també es pot fer a la moderna dient que és un home que té una centralitat clau dins l'independentisme. Del Baix Llobregat, amb una aparença física contundent i fama de bon organitzador, té com a arma negociadora dir el què pensa. Però, segurament, també sap callar més que no sembla. El seu pes polític rau en el fet que, tot i estar profundament compromès amb la seva militància a Esquerra, és una de les persones per qui han passat i passen tots els intents d'unitat estratègica independentista. Proper a Marta Rovira, escriu l'epíleg del llibre de Sergi Sol sobre Oriol Junqueras i, al mateix temps, té fàcil accés al president Carles Puigdemont. Des d'aquesta posició diu que és optimista: que la unitat estratègica és molt a prop. Això sí, s'intueix que se li ha esmunyit de les mans més d'una vegada.

Comença l'entrevista amb el xip pragmàtic, tants per cents inclosos. Hem de ser pràctics, diu. Però acaba mostrant camins per a posar l'estat contra les cordes. Deixa anar la idea d'una marxa per Europa. Aclareix una mica més el concepte. La mobilització seria més potent que la de Brussel·les no pel que fa a nombre de gent, sinó perquè hauria de ser més sostinguda en el temps. És inevitable pensar amb la marxa d'Hondures. Com a bon home pont, després d'haver explicat això mateix al programa FAQS, ha aconseguit posar a Junqueras i Puigdemont d'acord, el dia de la presentació de la Crida. Tots dos han fet un piulet beneint la idea de la mobilització europea. Això només ho pot fer ell. Ha sortit a l'escenari públic poca estona. Sembla que ha aprofitat el temps.

—Com veieu la situació del país un any després de la declaració d'independència?

—Aquests últims mesos ha baixat la tensió. Això és bo. Crec que l'independentisme comença a acostar posicions, encara que la posició pública sigui diferent.

Si fas la mobilització dient que la fas perquè vols votar, la comunitat internacional ho entén

Per a ser independentista, no cal deixar de ser sentimentalment espanyol

Fixem-nos en les declaracions d'alguns dels dirigents polítics, des d'Albert Botran o Mireia Boya de la CUP, que diuen que cal un referèndum perquè és això que se'ns reconeixerà internacionalment i ens permetrà de sostenir la República, fins al mateix president Puigdemont, que diu al seu llibre que cal una mediació internacional pel referèndum, passant pels dirigents d'ERC. Com més va més es recupera la idea que és el referèndum que ens fa forts, perquè té darrere el 80% de la ciutadania, al costat de la reivindicació de la llibertat dels presos. És això que entén el 99% de la comunitat internacional. Si fas la mobilització dient que la fas perquè vols votar, la comunitat internacional ho entén. Si la fas dient que ets una república, la comunitat internacional no ho entén. Hem de ser pràctics. Crec que la majoria de dirigents independentistes, tant dels partits com de les entitats, són molt a prop de posar-se d'acord en quin és el camí.

—Sou optimista, doncs.

—Trec la vena d'alpinista. Si estem d'acord que mai hauríem imaginat la quantitat de gent que hem pogut pujar al camp base; si estem d'acord que vam fer un atac al cim per una via on ens va caure una allau i ens va deixar tocats i que ara hem de recompondre l'expedició per atacar el cim, el debat que toca resoldre ara és per quin camí pugem. Després, ja discutirem si anem a la mateixa cordada i quins rols fa cadascú. Les entitats han de fer d'entitats, i els partits de partits. Això serà una discussió a posteriori, però primer ens hem de posar d'acord en quin és el camí. Sí, sóc optimista, som a prop d'aquest acord i el país manté el tremp, es va veure l'Onze de Setembre. Si hi ha una direcció amb les coses clares, no hi haurà cap problema perquè la gent la segueixi. Tenim la força i la il·lusió per a fer-ho. Cal definir el camí i quines són les fites que no vam poder superar l'octubre passat.

—Quin considereu que és el camí?

—Tornar a recuperar la unitat pel referèndum, que interpel·la el 80% de la

gent i que força els dirigents polítics i sindicals a qui no entusiasma la independència, però que han manifestat públicament el seu suport al dret de decidir. Mobilitzar tota aquesta gent per tornar a posar pressió a l'estat i aconseguir de tornar a tenir una gran mobilització unitària pel dret de decidir. Aquest és un dels èxits del primer d'octubre. Hi ha gent que diu que l'1-O no va servir per a res. Home, jo he fet d'interventor al barri de les Planes, de Sant Joan Despí, que té un vot abasagadorament unionista i els interventors d'ERC sempre havíem estat la gent del centre del poble, catalanoparlants. El 21-D, els interventors d'ERC eren tots gent del barri castellanoparlant. Això és un salt impressionant. I no és un salt d'ERC, és un salt de l'independentisme. Hem aconseguit que gent emocionalment espanyola s'hagi sumat al projecte. Oriol Junqueras és capaç de dur a la pràctica allò que fa quinze anys va teoritzar Carod-Rovira. Per a ser independentista, no cal deixar de ser sentimentalment espanyol. Junqueras i gent com Gabriel Rufián connecten amb aquesta gent perquè s'apunten a la defensa de la independència o, si més no, del dret de decidir. Hem de garantir aquest gruix intern suficient, i després complementar la diplomàtica.

—A què us referiu?

—La diplomàcia no la podem fiar només al fet que un conseller, amb tota la seva bona fe i astúcia, pugui parlar amb ministres d'Afers Estrangers i primers ministres i els pugui convèncer. Estic segur que la majoria de primers ministres de la Unió Europea els semblaria bé que els catalans decidíssim com va fer Escòcia. Però el cost que té enfrontar-se amb l'estat espanyol no els compensa. En canvi, si aconseguim que la seva població els ho demani... Nosaltres, els ciutadans, hem de treballar-nos els nostres conciutadans europeus perquè pressionin els seus estats. Sense el 50% hem anat molt lluny. El món sap que volem la independència. Però és evident que si els independentistes som capaços de guanyar tres o quatre eleccions seguides,

és un pas molt important i podem mostrar aquesta victòria. Si, a més, podem demostrar que un 80% estan a favor del dret de decidir, això és molt important.

—L'«independentisme ja ho ha demostrat, això».

—Evidentment, sí.

—Fa temps.

—Però hem vist que no n'hi ha prou. Hem d'aconseguir més simpaties. Imaginem que no s'aconsegueix de convèncer l'estat espanyol. I fem un altre referèndum. I guanyem. I ens reconeixen. Tenir la comunitat internacional al nostre costat és molt important. S'havien fet els deures? Sí. Però no havien valorat que no n'hi havia prou, que s'havia de fer alguna cosa més. Hem d'aconseguir que l'unionisme no estigui espantat. Sempre que s'ha fet un cim per primera vegada, s'ha fet després d'haver-ne fet diversos.

—Si després de la declaració d'independència el govern hagués sostingut la posició, hauria pogut arribar algun reconeixement?

—Això no ho sabrem mai.

—N'«éreu partidari»?

—Aquell moment era molt difícil per als governants que prenien les decisions. No podem saber si era la millor decisió. Resistir potser hauria significat més presó, exili i algun mort. Hi ha qui diu que necessitem morts. Els demanaria què dirien si fos el seu fill. Potser no ho tindrien tan clar. Oblidem-nos-en i fem les coses com les sabem fer.

—La vostra posició sembla molt diferent de la del president Torra, que apel·la al «momentum» i a la confrontació amb l'estat.

—En l'escena pública hi ha una percepció de gran divisió a l'independentisme, però en privat les posicions estan molt més acostades. Tothom n'és conscient. Però a vegades som esclaus de les nostres paraules i a vegades hem dit coses de les quals no és senzill desdir-nos. Des de la societat civil, els partits i les organitza-

ALBERT SALAMÉ

cions hem d'ajudar perquè a poc a poc acceptin que el 27 d'octubre potser no teníem prou força.

—Què us ho fa pensar?

—Senzillament que vivim molt bé.

—Molt bé? Cada dia ens llevem amb l'angoixa que vivim en una democràcia falsa, que tenim gent a la presó...

—En el context mundial vivim molt bé. Vaig a Colòmbia cada mes per motius professionals. Imagineu que cada dia, quan us llevéssiu al matí, no tinguéssiu res per a donar als vostres fills. Hem de ser conscients que les grans revolucions les han fetes gent que es moria de gana. És clar que tots tenim angoixa, però aquest cap de setmana potser anirem a sopar amb els amics, beurem la nostra cervesa o prendrem una copa de cava. Arriscar en aquest context és molt més difícil que fer-ho quan la teva situació és desesperada. No estem pas en una situació desesperada. En aquest país, la revolució independentista l'hem encapçalada les

classes mitjanes. Gent que tenim unes condicions de vida, un sou, una feina, una hipoteca, fills, unes escoles per pagar... A la gent que em demana més contundència en les accions no els demano si estan disposats a anar a la presó, els dic que es responguin a si mateixos si estan disposats a perdre la feina. I quanta gent coneix disposada a això.

—La pregunta podria ser: esteu disposats que entrin a casa vostra per detenir el vostre fill per no haver fet res, com ha passat a l'Adrià Carrasco? L'amenaça real és aquesta.

—Evidentment que no. Per això lluitem i treballem. L'única manera que no entrin a casa meua i detinguin els meus fills és tenir la independència. Si no, pot passar en qualsevol moment. Per tant, mirem com aconseguim la independència. Intento ser realista. Què estem disposats a fer? Jo no sóc paràmetre, fa 35 anys que milito en l'independentisme. Puc estar disposat a tot. Però mirem la realitat del nostre entorn. Hi ha dos milions

i escaig d'independentistes, però no tothom està disposat a anar igual de lluny. El 27 d'octubre no érem un 47%, érem molts menys. N'hem de ser molt conscients. Quan fem un pas, hem de saber quanta gent tenim darrere. L'1-O teníem molt més del 47%. Ens ho hem de mirar fredament. No podem fer més perquè no tenim forces per a fer-ho. No podem anar contra una paret. N'hem de prendre mides i saber si la podem tirar a terra o si hi ha un camí que l'envolta. Hem de ser realistes.

—**La repressió us ha fet ser realista?**

—No. Sempre miro de ser realista. No és la repressió que em porta aquí. El dia 27 pensava que aquell camí ens podia portar al cim, però ens va caure una allau al cap. I com que ens cau l'allau, veig que aquell camí no ens pot dur al cim. N'hem d'agafar un altre.

—**L'allau és la repressió?**

—L'allau és que a posteriori veig que al meu poble hi ha un 70% de la gent que vota partits que vol que jo sigui a la presó. No vull la independència amb aquests veïns així. Vull convèncer-los

i que vegin que sóc veí seu i que junts podem construir una ciutat on viure millor tots. I que la millor manera és tenir una república. I que m'és igual la bandera que tingui al balcó. Em queda molta feina per a convèncer aquesta gent. Quan hem omplert els carrers d'estelades ens hem sentit molt a gust, i quan he vist set-centes persones amb estelades al meu poble m'he sentit molt orgullós, però no m'he adonat que estava espantant el meu veí. Aquell amb qui he anat a l'escola, amb qui porto els fills a l'escola, amb qui he jugat a futbol, l'espanto. Per tant, he de parar i pensar com m'ho faig per no tenir-lo en contra, sinó a favor, com a mínim, que puguem votar. No em crec que ningú dels qui vota Ciutadans no sigui demòcrata. Gent que ha votat partits d'esquerrres tota la vida ara no s'ha tornat feixista. Senzillament els hem espantat i s'han refugiat en el partit que els semblava que els donava més garanties de romandre en la seva espanyolitat. Per tant, els hem de calmar, seure amb ells a prendre una cervesa i explicar-los que volem construir un país junts i que només el farem amb la llibertat i la democràcia. Això no es fa en

una setmana i requereix feina, i ens hem d'arremangar. Ens hem equivocat pensant que havent parlat amb els governs de la Unió Europea i una pila de la resta del món en teníem prou. La gent que va encapçalar això no va delegar. Van assumir tota la responsabilitat i ara n'assumeixen les conseqüències. No entenc que es critiqui això, tots cometem errors.

—**No enteneu que es critiqui qui?**

—Els presos i els exiliats. No pas que no es faci una anàlisi crítica del seu paper per a evitar errors la pròxima vegada, jo ho faig. Ara bé, s'ha faltat al respecte a gent que és a la presó. I també a dirigents que no hi són. Quan veig piulets insultant en Joan Tardà, amb una vida sencera lluitant per la independència... Per a mi, això no és tolerable.

—**Lamentablement, a Twitter s'insulta tothom. Tardà i Arrimadas. Aquest insult té valor polític? Qui no ha rebut un insult?**

—Dic que a les xarxes els independentistes que ataquen altres independentistes, o són infiltrats de la policia espanyola o s'equivoquen, perquè actuen com a quinta columna. Per tant, vull interpel·lar aquesta gent. No són tan sols les xarxes socials. Gent amb renom dins el món independentista que agredeix verbalment i ataca altres dirigents independentistes. M'és igual del partit que siguin. A mi, el cas de Tardà em fa un mal especial. Que algú que no ha fet ni una desena part del que ha fet ell per la independència gosi atacar-lo em molesta profundament i em fereix. És un home d'una bonhomia absoluta i honest. No parlo de discrepar, parlo d'atacar i insultar.

—**No creieu que aquest soroll el provoca una minoria?**

—Ho hem vist també en persones amb responsabilitats. No vull dir noms perquè no vull entrar en aquesta dinàmica. És un error. Els independentistes ens hem de mirar als ulls i fer una anàlisi coherent i realista d'on som. Decidir per on hem de continuar el camí, repartir-nos les

ALBERT SALAMÉ

L'1-O ha estat un aprenentatge brutal, en aquest camí al cim, en aquesta via que ningú havia transitat

ALBERT SALAMÉ

feines. No té sentit que els partits vulguin fer d'entitats i les entitats vulguin fer de partits, i això ara passa. Dins els partits s'han de repartir la feina. I créixer, créixer i tornar a ser prou forts i generar les circumstàncies que ens permetin de posar l'estat en una posició d'escac com l'1-O i el 3-O.

—Tornar al camp base del referèndum implica que els dirigents assumeixin que l'1-O no és un referèndum vàlid.

—Si algú pretén que la comunitat internacional reconegui l'1-O com un referèndum i el resultat com a vàlid per a dir que ja no cal fer més referèndums, crec que és poc realista. Hem de donar una eina acceptable. En aquest sentit, quan algú diu que l'1-O no va servir de res si no sostenim la República, també s'equivoca. U, va servir perquè el món sàpiga que existim. Dos, s'ha sumat gent al projecte perquè l'1-O van veure com defensàvem els nostres drets. Tres, per saber on som i on són. Vam veure que estaven disposats a fer ells i com estàvem disposats a resistir nosaltres. Si som honestos i pensem què hauríem dit si a final de setembre algú ens hagués ensenyat les imatges de l'1-O i ens hagués

dit que passaria allò, hauríem respost que a les onze no quedaria ningú als col·legis, que no es resistirien aquelles càrregues. És molt important saber que tenim un poble disposat a resistir allò. L'1-O ha estat un aprenentatge brutal, en aquest camí al cim, en aquesta via que ningú havia transitat. Sí que hem descobert una allau que ens ha arrossegat, però també altres coses molt importants. Sabem que hi ha una allau, però sabem també que hi ha punts de fortalesa brutal, com l'actitud de la nostra gent. A partir d'aquí, cerquem el camí essent conscients de les dificultats que tenim. Cal unitat estratègica.

—La unitat és el punt mitjà entre això que dieu i el que diuen els presidents Torra i Puigdemont?

—La unitat estratègica és el camí més adequat que acordin els dirigents. L'anàlisi que faig jo ve de les coses que llegeixo. A més, si veig que la Mireia Boya o l'Albert Botran no diuen coses gaire diferents de les que diu el president Puigdemont, i molt semblants a les que diuen els dirigents d'Esquerra, crec que va per aquí. Són gent significativa. El president Torra també parla de tres po-

tes, el 80% que no reconeix la monarquia espanyola, que està a favor del dret de decidir i de l'alliberament dels presos.

—També parla de fer nous primers d'octubre... I sembla que dieu el contrari.

—No estic en contra de fer un primer d'octubre. Però hem de trobar un motiu, organitzar-lo, que els dirigents es posin d'acord.

—La diferència rau en el grau de confrontació?

—No em feu entrar en noms propis. Parlo amb molts dirigents de moltes organitzacions i moltes entitats. Veig que som molt a prop d'arribar a un acord estratègic. Si hi posen una mica de ganes, tots saben quin és el punt de trobada. Al final, la gent marca el punt de trobada i és això que ens fa forts. Per més que tots tinguem pressions per coses que hem dit o entorns que tinguem. Tots vivim un moment de frustració, evidentment. Si pels joves ha estat dur, la gent més gran que veia la independència a tocar ara té el dubte si la veurà. Això és un cop molt fort i els hem de cuidar i fer entendre que no els hem enganyat, sinó que pujàvem la muntanya i prevèiem fer l'atac al cim,

Hi ha uns passos que ningú no sap com fer. Ningú ha dit què vol dir la desobediència

ALBERT SALAMÉ

però hem tingut mal temps. El 1987, vaig intentar fer el Cerví, però no el vaig poder fer fins al 2000.

—**Públicament, l'ANC, la CUP i els CDR exigeixen al govern que desobeeixi, que faci efectiu el mandat de l'1-O i que faci efectiva la República. Més concretament, l'ANC demana que es publiqui la declaració d'independència.**

—L'ANC també diu que els partits s'han de posar d'acord. I es posaran d'acord amb les qüestions que considerin convenient, no amb les que digui l'ANC. Aquí tothom té molta pressió, és lògic i humà. Hi ha circumstàncies i moments complicats. Però crec que tothom sap que es pot fer allò que es pot fer. Tothom té el seu públic i el seu discurs, però si tothom és honest, que no ho dubto, i tothom vol guanyar i fer viable el projecte... Tu pots ser al camp base i dir que pujaràs pel camí més recte perquè ets molt valent i tens uns admiradors mirant, oi? Però quan t'estires a la màrfega i et mires l'aresta, bufes. Hi ha uns passos que ningú no sap com fer. Ningú ha dit què vol dir la desobediència.

—**Què creieu que vol dir?**

—No en sé, d'aquestes coses.

—**Sou un radical.**

—Ho dieu perquè tinc arrel independentista?

—**Per la vostra trajectòria.**

—A la meua trajectòria he fet moltes coses, però a vegades he vist que el camí no era el correcte i n'he agafat un altre.

—**El vostre discurs pot sorprendre.**

—No ho sé. Sóc coherent en una cosa, sempre dic què penso. Qui em coneix de fa molts anys ho sap. Per tant, ara dic tot això convençut. I no em diran que em vull aferrar a la butaca, perquè no tinc cap càrrec ni en vull cap, ni cap sou. Dic què penso lliurement. No veig possibles altres vies. He parlat amb gent que proposa d'anar per un altre camí, però no me'l saben descriure. La desobediència què vol dir? Amb tot l'afecte i el respecte, és fer el que ha fet la batllessa de Berga? No. L'altre dia en Carles Riera deia que calia desobeir col·lectivament. D'acord. Però hem de ser molts, no només els

Que s'arremanguin les entitats i facin que cap independentista pagui a aquestes empreses i veurem que l'estat comença a grinyolar

polítics. Tornem a allò d'abans, quanta gent coneixem que estigui disposada a perdre el seu lloc de feina. Després diuen de fer una vaga general. Tornem-hi, quanta gent està disposada a faltar a la feina un mes o s'ho pot permetre? No tothom pot! Si tinguéssim la certesa que amb un mes de vaga general guanyaríem, potser convenceríem molta gent. Però si no la tenim...

—Si condemnen els presos polítics a vint anys de presó, com ho ha d'afrontar el país?

—He fet algunes propostes i tinc algunes idees. Crec que per la via pacífica i legal

es pot posar l'estat espanyol contra les cordes. He fet propostes que partits i organitzacions estudien. Hi ha gent treballant-hi. No crec que no triguem a tenir una proposta sobre la taula que posi l'estat contra les cordes. Però ho hem de fer honestament, sense cometre cap il·legalitat i sense que impliqui cap acció de violència ni sabotatge físic. Per exemple, molts independentistes, ho dic amb vergonya, tenim algun compte bancari en entitats de l'Ibex 35. O paguem la llum, el gas o l'aigua a aquestes empreses. Que s'arremanguin les entitats i facin que cap independentista pagui a aquestes empreses i veurem que l'estat comença a grinyolar. Hi ha moltes coses per fer sense saltar-nos la llei.

—Posar l'estat contra les cordes significa fer accions que forcin un referèndum?

—Sí. Crec que és l'única sortida.

—Pel que dèieu al principi de l'entrevista, sembla que l'independentisme s'hagi d'estar deu anys convencent tota la població.

—No he dit que aquestes accions puguin fer-se en un dia, ni en dos ni tres. Les mobilitzacions que hem de fer no són d'un dia ni d'una setmana, han de ser de llarg termini i sostenir-les. I hem de calcular com les fem sostenibles.

—Quines idees teniu al cap?

—No vull cremar cap idea. Ha de sortir gent representativa de moltes entitats i partits a defensar-la. Crec que hem de mirar a Europa. Hem de fer la mobilització més gran de la història de la humanitat. Hem de desbordar el món i les diplomàcies per a fer que la gent del món es posi al nostre costat. Hem de convèncer més gent. Hem de preparar-nos més. Hem d'afinar i preparar una mobilització cap a Europa.

—Ja va haver-hi la manifestació del 7 de desembre a Brussel·les

—No sé què s'ha de fer, les entitats i els partits són qui ho han de decidir. Hem de fer alguna cosa que posi nerviós l'estat, que

ALBERT SALAMÉ

el posi contra les cordes. Tenim la capacitat de fer-ho molt més gran. Segur que us ho imagineu, milers i milers de persones permanentment mobilitzades a Europa.

—Ens podeu donar més detalls? Per on aniria?

—...

—Si no pot ser, canviem de tema. Com valoreu el paper d'ERC aquests últims mesos? Hi ha hagut un canvi de rumb?

—Tot l'independentisme, des del 27 d'octubre fins avui, ha estat en xoc. En dol. Esperàvem que tot anés d'una altra manera. Haviem somiat el paradís i ens hem trobat una situació molt dura. Estàvem preparats? Sí. La gent que és a la presó estava disposada a fer-ho. Quan vas a veure un partit del Barça, esperes guanyar. Vas amb la il·lusió d'un resultat positiu. Però també saps que pots perdre. Ha anat de la pitjor manera que ens podíem imaginar. Segurament, els dirigents no volien fer més passos perquè empitjorés encara més. El president Puigdemont no estava disposat a tenir morts a la seva consciència. Per tant, s'atura quan es creu que pot haver-hi morts. Això ho van explicar.

—Era real, l'amenaça de violència?

—És clar que sí. L'amenaça de violència era realíssima. De fet, l'1-O, tal com van actuar, podrien haver matat algú. Estaven disposats a tot. Els dirigents polítics són humans i quan els cau una garrotada, reaccionen com a tal. Els dirigents elegits i reconeguts són a la presó i a l'exili. Si demà poguéssim asseure durant cinc hores els setze represaliats en una taula, estic segur que sortirien amb un acord. Però això no podem fer-ho. I, per tant, els qui negocien hi són per delegació. Gent sobradament preparada, però que no té la legitimitat moral. No és senzill. Lògicament, els dirigents actuals, abans de prendre decisions transcendents, han de consultar-les i parlar-ne amb els qui són a la presó i a l'exili. Si hi poguéssim haver una reunió entre Junqueras i Puigdemont, avançaríem molt. Tothom ha passat per moments difícils. Crec

que el realisme d'Oriol Junqueras ha fet que Esquerra fes aquesta lectura que us comentava. A mi em va costar de fer-la.

—Què en penseu, de la Crida per la República?

—M'estimo més no parlar dels altres. Cadascú té el dret d'estructurar-se com li sembli. La Crida tindrà la seva funció i em sembla molt bé. Crec que no ha ajudat com s'ha presentat. Ho dic sense mala intenció. Si realment la Crida es llança com un projecte que vol agrupar diferents sectors de l'independentisme, s'ha de fer de manera pactada amb aquests sectors. Si vosaltres i jo negociem per fer una societat plegats i de cop presentem un projecte i em diu que m'hi he de sumar sense que ho hàgim pactat, d'això se'n diu OPA hostil. Així és com ho han interpretat ERC i la CUP. Per tant, una de dues: o realment es pensava fer un projecte ampli on cabés tothom, i calia pactar-lo, o bé és la refundació legítima d'un espai. Però aleshores ho havien d'haver pactat amb els seus, perquè el PDECat ha quedat una mica descol·locat. Els dirigents que han impulsat la Crida han tingut poca habilitat. I això els ho he dit personalment. Són gent d'una gran vàlua i em sap greu que tinguin un desgast amb això.

—Creieu que no els anirà bé?

—Volent-ho ser tot potser no acaben essent ni una cosa ni una altra. Si volien ser un front ampli, ho havien d'haver pactat amb els altres partits. I si volien ser la refundació d'un espai, ho havien d'haver pactat amb el nucli dur d'aquest espai, que és el PDECat. Pot ser un naixement una mica complicat. Però no vull ficar-me gaire a la casa dels altres.

—Quin paper ha de fer el Consell de la República?

—Hi ha moltes coses que no estaven a punt l'octubre de l'any passat. Algunes d'aquestes s'han de fer i s'han de fer millor. Hi ha algunes que no les pot fer el govern. Per tant, el Consell per la República, més enllà de la internacionalització, pot ajudar a preparar el nou embat que s'hagi de fer en el futur. ■

Hem de preparar-nos més. Hem d'afinar i preparar una mobilització cap a Europa

Per tant, el Consell per la República, més enllà de la internacionalització, pot ajudar a preparar el nou embat que s'hagi de fer en el futur

**D.E.S.
C.O.N.N.E.C.T.A.**

ARTS ESCÈNIQUES
GASTRONOMIA / LLIBRES / MÚSICA
CULTURA POPULAR
CINEMA / ARTS VISUALS / MUSEUS
FIRES I MERCATS

Festivals Saló del Manga a Barcelona

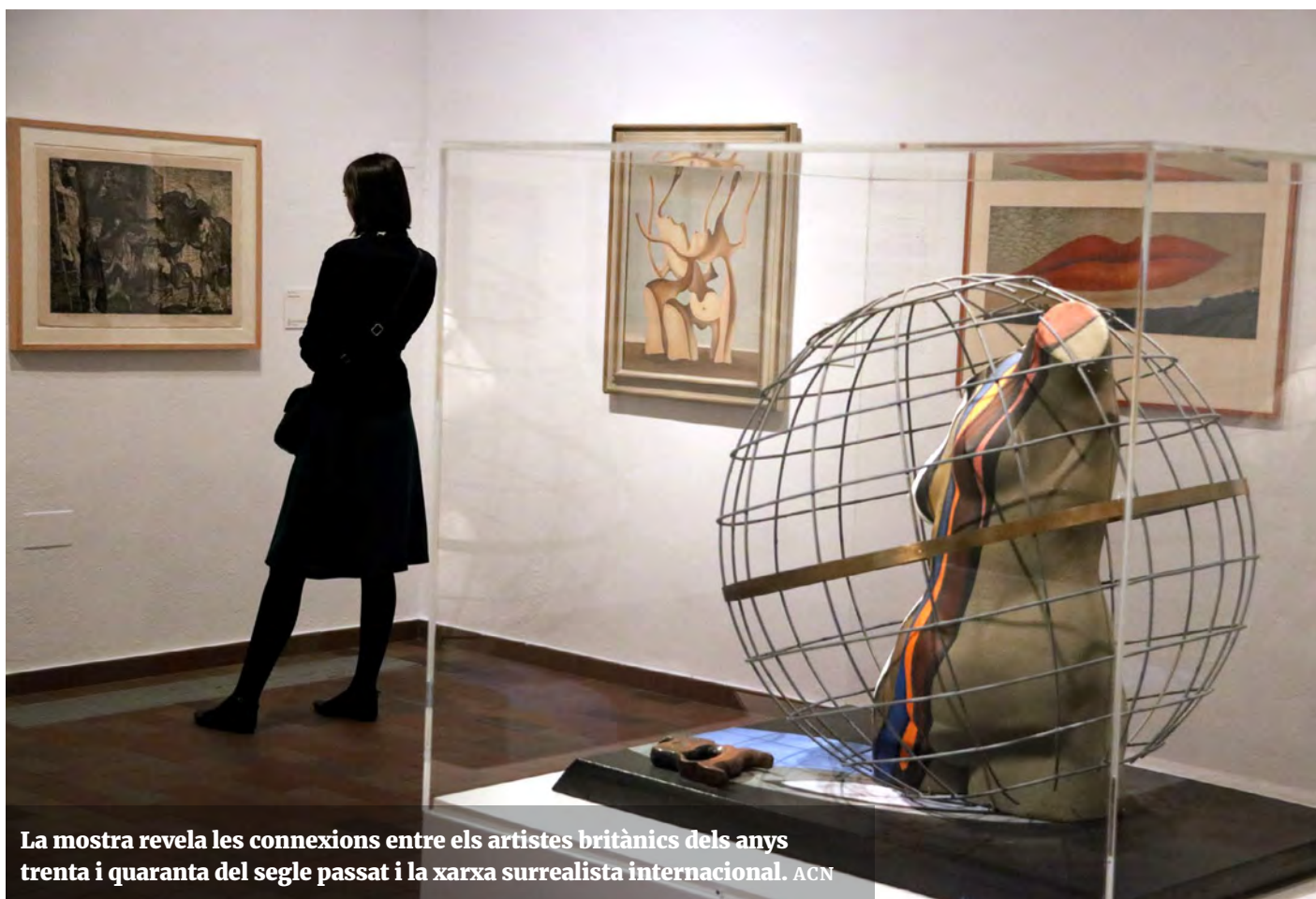
Cultura popular Fira de Tots Sants de Cocentaina

Festivals Visorfest a Benidorm

2-3/11/2018 > VilaWeb { Paper

Una exposició examina el paper de la fotògrafa
nord-americana en l'evolució del moviment
surrealista

LEE MILLER I L'ONADA BRITÀNICA DEL SURREALISME ATERREN A LA FUNDACIÓ MIRÓ

La mostra revela les connexions entre els artistes britànics dels anys trenta i quaranta del segle passat i la xarxa surrealista internacional. ACN

LEE MILLER I L'ONADA BRITÀNICA DEL SURREALISME ATERREN A LA FUNDACIÓ MIRÓ

Exposicions Una exposició examina el paper de la fotògrafa nord-americana en l'evolució del moviment surrealista

REDACCIÓ

La nova exposició temporal de la Fundació Joan Miró s'endinsa en el moviment surrealista a la Gran Bretanya mitjançant la mirada de la fotògrafa nord-americana Lee Miller. Model, musa i col·laboradora de Man Ray a París, més tard Miller esdevindria una fotògrafa de prestigi, pionera en connectar l'art, la moda i el periodisme. Els seus vincles amb els surrealistes britànics i el seu paper articulador d'aquest moviment artístic serveixen a l'exposició per a recórrer un capítol del surrealisme no tan conegut però que en confirma la dimensió internacional i una gran connexió amb les inquietuds del seu context històric. 'Lee Miller era extremadament lliure atesos els paràmetres de la dona de l'època i va desenvolupar una carrera fotogràfica molt important, també com a artista surrealista de ple dret dins el

‘Amb Lee Miller hem volgut mostrar què va ser el surrealisme a la Gran Bretanya, un capítol del moviment no tan conegut a casa nostra’

Lee Miller. Fotografies de cotilleria solaritzades, Vogue Studio, Londres, 1942. © LEE MILLER ARCHIVES, ANGLATERRA, 2018

moviment britànic’, la descriu la cap de programes de la Fundació, Martina Millà.

A partir de la mirada de Miller, la mostra reconstrueix un dels moments menys coneguts del surrealisme i revela les connexions entre els artistes britànics dels anys trenta i quaranta del segle passat i la xarxa surrealista internacional. L’exposició aplega prop de dues-centes peces entre fotografies de Miller i dibuixos, pintures i escultures d’alguns dels principals artistes surrealistes, com ara Max Ernst, Man Ray, Roland Penrose, Leonora Carrington, Salvador Dalí, Joan

Miró, Pablo Picasso o Francis Picabia, entre més.

‘Amb Lee Miller hem volgut mostrar què va ser el surrealisme a la Gran Bretanya, un capítol del moviment no tan conegut a casa nostra’, explica Martina Millà. ‘Volíem demanar-nos per què el surrealisme té aquesta acceptació internacional, de Breton a París en uns altres contextos’.

Millà subratlla la personalitat de Lee Miller i la seva llibertat creativa i de moviments: Miller, una dona que trencava els esquemes de l’època, va viatjar molt, i després d’haver fet carrera com a model

va arribar a París per conèixer els ambients fotogràfics del surrealisme de la ciutat. Allà va treballar amb Man Ray, de la qual va ser model però també ajudant, i així va començar a desenvolupar la seva obra, recorda Millà. Després d’haver-se fet un lloc en l’escena surrealista francesa, ja els anys previs a la Segona Guerra Mundial, Miller es va traslladar a Londres, com tants altres artistes, cercant un refugi de la tensió política a l’Europa continental. Juntament amb el marit, Roland Penrose, la fotògrafa va exercir un paper significatiu en el surrealisme britànic dels anys trenta. ■

A la plaça Univers ubicaran el gran escenari cobert, on hi haurà els populars concursos de cosplay. ACN

SALÓ DEL MANGA: CÒMICS, CULTURA JAPONESA, CONVIDATS, EXPOSICIONS

Fires Enguany la programació reforça les activitats participatives

REDACCIÓ

Aquest cap de setmana alguns pavellons de la Fira de Montjuïc s'omplen de gent disfressada de personatges de còmic, concerts de karaoke japonès i llargues cues a l'espera que un dibuixant signi un exemplar del seu llibre preferit, perquè s'hi fa el Saló del Manga. Però aquest certamen ja fa anys que ha traspassat les fronteres d'un mer saló especialitzat en el còmic japonès i ha esdevingut tot un festival de la cultura nipona. Per això les principals novetats

d'enguany el reforcen amb moltes més activitats participatives i estrena el nou espai Japan Experience, dedicat explícitament a la difusió de la cultura japonesa.

Una immersió en la cultura japonesa

El Saló del Manga de Barcelona ha estat sempre una finestra oberta a tots els aspectes de la cultura japonesa. Per als afeccionats, l'interès pel Japó no es limita exclusivament al manga i l'anime i sol ampliar-se a més mostres de cultura popular i tradicional: de les arts marcial i la cerimònia del te passant pel cinema, la moda i la música.

El Saló del Manga no seria igual sense les desenes de convidats que porta cada any, tots estretament vinculats al còmic japonès. ACN

Algunes exposicions destacades són la dedicada a l'il·lustrador Dani Vendrell, 'Manga Fever', que versa sobre la relació entre manga, l'anime i els videojocs; i a Marta Salmons, autora del cartell d'enguany

Per això a l'espai del Japan Experience hi haurà tallers de papiroflèxia, ceràmica, escriptura o gastronomia. Sobre aquesta darrera, hi haurà tallers i demostracions de cuina en què es podrà aprendre a fer *okonomiyaki* (pizza japonesa), *iakisoba* (fideus), *onigiri* (boletes d'arròs farcides), *bentō* (plats combinats), *otsumami* (aperitius) o *mochi* (pastissos d'arròs).

A la plaça Univers ubicaran el gran escenari cobert, on hi haurà els populars concursos de *cosplay*, les actuacions musicals i les exhibicions relacionades amb la cultura japonesa. Una de les novetats d'enguany seran els nous concursos dedicats a l'Idol Contest i al K-Pop Contest.

Convidats, homenatges...

El Saló del Manga no seria igual sense les desenes de convidats que porta cada any, tots estretament vinculats al còmic japonès. Enguany hi serà Akira Himekawa, autor de *The Legend of Zelda: Twilight Princess*; Masaki Satō, un dels creadors de Bola de Drac Z, Daisuke Hagiwara i Paru Itagaki, entre molts més.

El norantè aniversari del naixement del dibuixant Osamu Tezuka, considerat el pare del manga, se celebrarà amb conferències i un cicle de films amb alguns dels seus títols més significatius. Paral·lelament, també es commemorarà el cinquantè aniversari de la revista de manga *Shōnen Jump*, una publicació que va presentar sèries com ara *Naruto*,

One Piece o *Bola de Drac* i que en el seu moment àlgid arribava a vendre gairebé set milions d'exemplars a la setmana.

Les exposicions

Un altre punts destacats del Saló del Manga són les exposicions. Enguany n'hi haurà una que per primera vegada es podrà veure fora del Japó: 'Llenguatge, objectes i bèsties.' Aproximadament gaudirà de cent trenta originals de manga, obres de vídeo i instal·lacions audiovisuals. Algunes altres de destacades són la dedicada a l'il·lustrador Dani Vendrell, 'Manga Fever', que versa sobre la relació entre manga, l'anime i els videojocs; i a Marta Salmons, autora del cartell d'enguany. ■

BENIDORM ESTRENA EL VISORFEST, UN FESTIVAL AMB L'ESPERIT DE LA DÈCADA DE 1990

Festivals El cartell és format per The Flaming Lips, Sant Etienne, Cat Power i The Jesus & Mary Chain, entre més

REDACCIÓ

The Flaming Lips, Sant Etienne, Cat Power, The Jesus & Mary Chain, Ash... aquests són alguns dels grups que aquest cap de setmana participaran en el Visorfest Benidorm, a la Marina Baixa, concretament al parc de l'Aigüera. És un festival de nova creació que pretén de rememorar l'esperit dels festivals de la dècada de 1990.

Per això hi són convidats molts músics i grups que es van formar en aquella època o que van triomfar llavors. Tot i això, encara són actius i mantenen un discurs

actual. Així, el cartell barreja estils musicals diferents com ara rock, pop i música electrònica i és format per The Flaming Lips, The Jesus & Mary Chain, Cat Power, Ride, Chk Chk Chk, Saint Etienne, Ash, Megabeat – Interfront, Chameleons Vox, Addictive TV, Dj Amable, Julio Rodenas Dj, Bilbadino Dj, Miqui Puig Dj, Toño + Bryan i Roberto + Jose Miguel.

Un altre dels trets distintius del Visorfest és que les actuacions no s'encavalcaran, un dels grans problemes dels megafestivals actuals. Per això només hi haurà dos escenaris i els concerts s'aniran alternant per tal que el públic, si ho vol, pugui assistir a tots i gaudir-ne sense pressa.

L'ESPAI JOAN BROSSA S'ESTRENA EXHIBINT L'ARXIU DEL PSIQUIATRE I HUMANISTA JOAN OBIOLS

Exposicions Una exposició inaugura el nou centre cultural al carrer de la Seca, que conviu amb l'Escenari Joan Brossa

REDACCIÓ

L'Espai Joan Brossa, el nou centre cultural de la Fundació Joan Brossa situat a l'antiga fàbrica de la moneda la Seca, s'estrena aquesta setmana amb l'exposició 'Art i Follia'. El centre connecta amb l'Escenari Brossa, amb el qual es vol conformar un únic gran espai dedicat al poeta, segons que indica el president de la Fundació, Vicenç Altaïó. I, ara per ara, les programacions avancen alhora. A 'Art i follia', el centre exhibeix l'arxiu personal del psiquiatre i humanista Joan Obiols, amic de Brossa.

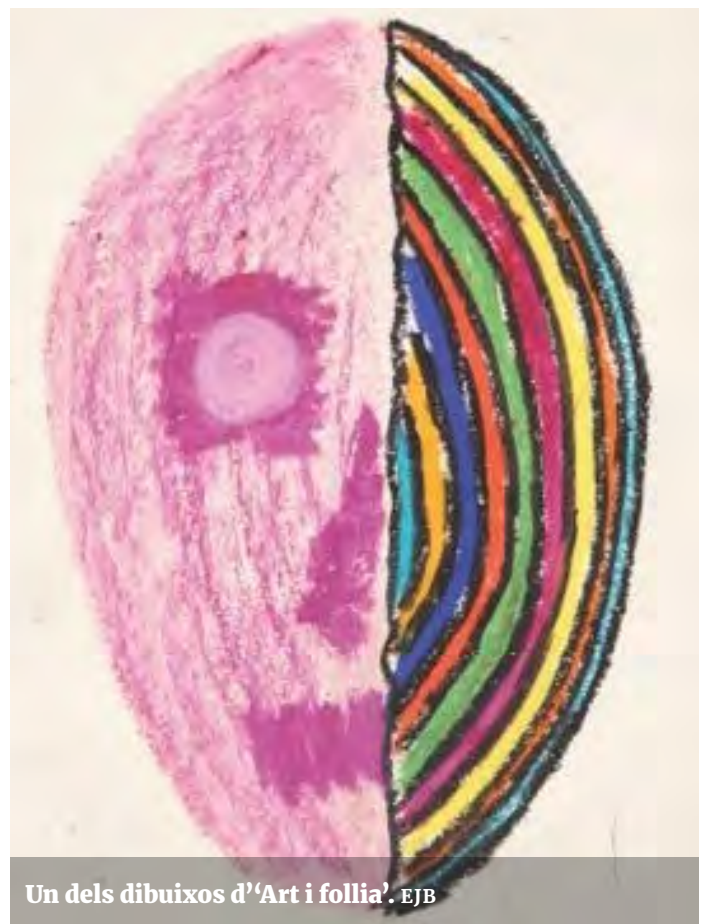
Després de la festa inaugural de l'Espai Joan Brossa que l'artista Alicia Kopf va fer el mes de maig passat, l'exposició 'Art i Follia' inaugura la programació regular de la nova seu de la Fundació Joan Brossa al carrer de la Seca de Barcelona. Una programació que proposa el Centre d'Estudis Joan Brossa i es vehicula mitjançant tres eixos temàtics: realitat en crisi, poesia en crisi i poesia i art en acció. L'exposició s'inscriu en el primer eix: la realitat en crisi. 'Em va semblar que havíem de començar amb l'observació que havíem après de Brossa que la realitat és en crisi; ho era en la seva joventut, en plena clandestinitat, i ho és ara', exposa Altaïó.

'Art i Follia' mostra, per mitjà del seu arxiu i de la col·lecció d'art personal, el caràcter polifacètic del doctor Joan Obiols, que va mantenir amistat amb Joan Brossa. D'una banda, l'exposició

conté els treballs vinculats a la psicopatologia de l'expressió i una innovadora visió de l'art en brut, amb una seixantena de dibuixos de pacients d'Obiols amb trastorns psiquiàtrics. A més, s'hi exposen una vuitantena de retrats d'aquests pacients i més, fets per Obiols mateix, afeccionat a la fotografia.

La segona part, situada al primer pis, permet d'entendre la vinculació del doctor i humanista amb les tendències

del moment en art, música, teatre, cinema i fotografia, per mitjà d'obres de la seva col·lecció, amb peces de Joan Ponç, Antoni Tàpies, Joan Miró, Salvador Dalí i Perejaume. En conjunt, la mostra és un reflex de la visió humanista que Obiols tenia de l'acció terapèutica i una aportació a la reflexió sobre la relació entre art i malaltia mental que ha ocupat sovint la filosofia, l'art, la psiquiatria i, més recentment, la neurociència. ■

Un dels dibuixos d' 'Art i follia'. EJB

LA FIRA DE TOTS SANTS DE COCENTAINA: DEU FIRES EN UNA

Fires Enguany el Mercat Medieval es presenta com un espectacle total juntament amb el soc àrab i el Porrat Valencià

Des del segle XIV, la fira ha canviat molt i actualment és un gran esdeveniment que al·lega moltes fires en una de sola.

FTSC

REDACCIÓ

A Cocentaina diuen que la història de la vila va estretament lligada a la de la Fira de Tots Sants, que es fa aquest cap de setmana. Va néixer l'any 1346 arran d'un privilegi atorgat per Pere el Cerimoniós i des de llavors no s'ha deixat de fer. Però des del segle XIV, la fira ha canviat molt i actualment és un gran esdeveniment que al·lega moltes fires en una de sola. Hi ha una zona comercial, una de tecnològica, una altra de dedicada a l'alimentació, s'hi fa un mercat medieval, exposicions,

activitats per la mainada i fins i tot unes jornades gastronòmiques.

Una de les parts més atractives de la fira és el Mercat Medieval, que enguany es presenta com un espectacle total juntament amb el soc àrab i el Porrat Valencià. En total, durant els quatre dies de durada de la fira s'oferiran més de 200 espectacles repartits per diversos indrets de Cocentaina.

La majoria de representacions teatrals – espectacles de màgia, malabars, bufons, actes infantils – es faran al Palau Comtal, mentre que l'oferta musical es concentra a la Música al Mercat. La fira es completa amb un soc d'ambientació àrab situat a l'antic barri musulmà de la

vila i a la zona del Pla de la Font s'hi farà el Porrat Valencià. En aquest espai s'hi succeiran diversos espectacles d'arrel tradicional com ara dansades, concerts de dolçaina i tabal, cant de batre, exhibicions de doma clàssica...

L'àmplia oferta d'activitats de la fira es completa amb una desena d'exposicions que van des de temes locals a una de dedicada a la figura d'Antoni Miró. I també hi haurà una zona dedicada a la degustació amb furgonetes de menjar diverses classes magistrals i demostracions de tota mena de cuina: menjars d'arreu, plats d'autor, menges tradicionals, cocteleria, degustacions de cervesa artesana, de vi...

Rami Malek és Freddie Mercury al film 'Bohemian Rhapsody'. ACN

JULIO MEDEM ESTRENA LA HISTÒRIA D'AMOR FAMILIAR 'EL ÁRBOL DE LA SANGRE'

Julio Medem estrena aquest cap de setmana als cinemes la coproducció catalana *El árbol de la sangre*, una història d'amor en què combina drama i enjòlit i que és el seu retorn a la direcció tres anys després de *Ma Ma*. Segons Medem, la intenció íntima d'aquests dos personatges, que tenen vint-i-cinc anys i s'estimen, és explicar-se la vida i les de les seves famílies. Però tots dos són conscients que tenen un secret que quan l'expliquin es faran mal. *Bohemian Rhapsody*, el film esperat sobre la vida del cantant de Queen Freddie Mercury, i *Infiltrado en el KKKlan*, dirigit per Spike Lee, són algunes altres de les estrenes destacades d'aquesta setmana.

El árbol de la sangre

Direcció: Julio Medem. Intèrprets: Úrsula Corberó, Najwa Nimri, Ángela Molina; Álvaro Cervantes, Daniel Grao, Joaquín Furriel. Gènere: Drama.

Una jove parella va a una antiga casa de muntanya per a escriure la seva història. Teixiran el gran arbre genealògic de les seves vides i les de la seva família amb vint-i-cinc anys de relacions i descobriran secrets que havien estat ben guardats.

Bohemian Rhapsody

Direcció: Bryan Singer. Intèrprets: Rami Malek, Joseph Mazzello, Allen Leech. Gènere: Drama.

Entre les dècades de 1970 i 1980 el grup Queen va viure un ascens meteòric i el seu cantant, Freddie Mercury, va desafiar diversos estereotips i es va convertir en un dels artistes més importants del planeta. Anys després d'abandonar el grup, es va tornar a aplegar per fer una de les millors actuacions de la seva vida: el concert Live Aid del 1985.

BlacKkKlansman

Infiltrado en el KKKlan

Direcció: Spike Lee. Intèrprets: Laura Harrier, Ashlie Atkinson, Elise Hudson; Adam Driver, Tophér Grace, Ryan Eggold. Gènere: Comèdia.

Colorado, principi de la dècada de 1970. Ron Stallworth és el primer detectiu negre del departament de policia de Colorado Springs, però és rebut amb escepticisme i hostilitat pels seus companys. Sense acovardir-se, decideix de fer alguna cosa per la seva comunitat i s'endinsa en el grup d'extrema dreta i supremacistes de la raça blanca, Ku Klux Klan. Basada en fets reals.

The Nutcracker and the Four Realms

El cascanueces y los cuatro reinos

Direcció: Lasse Hallström, Joe Johnston. Intèrprets: Keira Knightley, Mackenzie Foy, Helen Mirren; Morgan Freeman, Matthew Macfadyen, Eugenio Derbez. Gènere: Aventures.

Clara cerca una clau que obre una caixa que té un contingut de valor incalculable i que va pertànyer a la seva mare. Aquesta recerca la conduirà a un món paral·lel estrany i misteriós, ple de fantasia.

AMANIDA DE TARDOR

Amb magrana, figues, nous...

Ingredients

- Brots de creixen i ruca
- 1 magrana
- 4 figues
- 50 g de nous pelades
- 1 corró petit de formatge de cabra
- 2 cullerades petites de mel
- oli d'oliva verge
- crema de vinagre de Mòdena
- sal, pebre negre
- cireretes d'arboç

NEUS GUSCÓ

Rentem els brots, els escorrem ben escorreguts i els col·loquem a sobre cada plat.

Pelem la magrana, rentem les figues i les tallem en quatre trossos i partim les nous per la meitat.

Per sobre dels brots verds posem la fruita i tres trossos petits de formatge de cabra.

Preparem una vinagreta emulsionant la mel, el vinagre, la sal, l'oli i una mica de pebre negre. I la tirem per sobre l'amanida.

Acabem guarnint el plat amb unes cireretes d'arboç. I ja el podem portar a taula.

Eva Serra va ser una gran investigadora, una incansable divulgadora, una docent compromesa amb els seus alumnes i, també, una dona discreta

Montse Ayats

‘LA FORMACIÓ DE LA CATALUNYA MODERNA (1640-1714)’, D’EVA SERRA

L’editorial Eumo i l’IEC coediten aquest volum pòstum que recull alguns dels treballs més destacats de la historiadora, que es va morir aquest estiu

REDACCIÓ

Eumo Editorial, en coedició amb l’Institut d’Estudis Catalans (IEC), acaba de publicar *La formació de la Catalunya moderna (1640-1714)*, un volum que posa a l’abast dels lectors alguns dels treballs fonamentals de la historiadora Eva Serra, que ens va deixar el juliol passat. Conté un pròleg de Josep Fontana (que es va morir pocs dies després de l’autora, el mes d’agost) i una introducció de Joaquim Albareda.

Us oferim un **capítol complet** d’aquest volum pòstum d’Eva Serra, la conferència ‘El sistema constitucional català i el dret de les persones entre 1702 i 1706’, que la historiadora va pronunciar al simposi «‘a Via catalana, 1705-2014. La construcció d’una nació política’ i pu-

blicada al Butlletí de la Societat Catalana d’Estudis Històrics.

Montse Ayats, editora d’Eumo, ens parla de l’edició del volum i de la historiadora:

«Eva Serra va ser una gran investigadora, una incansable divulgadora, una docent compromesa amb els seus alumnes i, també, una dona discreta. El seu treball, que es pot resseguir en multitud d’articles, capítols de llibre i llibres publicats, no és encara prou conegut pel gran públic. Amb la intenció de posar-hi remei i empesos per l’enyorat Josep Fontana, vam començar a compilar amb ella els textos d’aquest volum, *La formació de la Catalunya moderna (1640-1714)*, que mai no hauríem volgut que fos pòstum.

Aquest, doncs, no és un llibre d’home-natge. És un llibre de justícia. I ens complau haver-lo pogut editar amb l’Institut

d’Estudis Catalans. Creiem que posa en valor el pensament, el discurs i l’obra d’una persona que fa temps va guanyar el reconeixement de les veus més autoritzades de la nostra historiografia. Queda clar en les ratlles que li dedica Fontana: ‘Ningú no ha contribuït tant, i amb un treball de tanta qualitat, a aquesta tasca de renovació històrica com Eva Serra’.

Agraïm, doncs, la invitació de VilaWeb per publicar un fragment del llibre. Pensem que a l’Eva, la gran experta en les Corts catalanes, també li hauria agradat el text que hem escollit, que tal com subratlla Joaquim Albareda ‘posa èmfasi en el blindatge polític català envers l’intervencionisme reial i les mesures garantistes a favor del dret de les persones desenvolupades entre 1702 i 1706’.

Deixem ara que se senti la veu de la dona discreta.»

El vídeo que La Sexta ha eliminat de Dani Mateo mocant-se amb la bandera espanyola a 'El Intermedio'

Pep Andreu: 'Si la Crida vol ser un partit, no hi seré, perquè jo ja en tinc un, que és ERC'

Ontinyent, capital de la imatgeria festiva

Milers de manifestants es concentren a les presons contra les acusacions i l'any d'empresonament del govern

L'Audiència de Barcelona obliga a investigar quatre guàrdies civils per l'1-O al Bages